

Міністерство освіти і науки України

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Історичний факультет

Кафедра історії міжнародних відносин та гуманітарних дисциплін

На правах рукопису

Терлецька Софія Олегівна

**РОСІЙСЬКА АГРЕСІЯ ПРОТИ УКРАЇНИ: ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА
УРОКИ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ**

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня «бакалавр»
за спеціальністю 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії

Науковий керівник:

кандидат політичних наук, доцент

Дмитренко Степан Петрович

Київ – 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА РОСІЇ: ІСТОРИЧНЕ ТЛО ТА ПОЧАТОК ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ.....	8
1.1. Гібридна війна Росії проти України та окупація Криму.....	8
1.2. Початок збройної агресії Росії на сході України та початок антитерористичної операції.....	23
Висновки до першого розділу.....	37
РОЗДІЛ 2. ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ: ВІЙСЬКОВИЙ ТА ДИПЛОМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	38
2.1. Відкрите вторгнення Росії в Україну.....	38
2.2. Світова підтримка України.....	53
Висновки до другого розділу.....	70
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	78
ДОДАТКИ.....	86

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

БпЛІА	– безпілотний літальний апарат
БТГ	– батальйонні тактичні групи
ВРУ	– Верховна Рада України
ГУР МОУ	– Головне управління розвідки Міністерства оборони України
ДБРУ	– Державне бюро розслідувань України
«днр»	– «донецька народна республіка»
ЗСУ	– Збройні сили України
ЄС	– Європейський Союз
«лнр»	– «луганська народна республіка»
МЗС	– Міністерство закордонних справ
МОУ	– Міністерство оборони України
МКЧХ	– Міжнародний Комітет Червоного Хреста
ОБСЄ	– Організація з безпеки і співпраці в Європі
ООН	– Організація Об'єднаних Націй
ППО	– протиповітряна оборона
ПРО	– протиракетна оборона
РСЗВ	– реактивна система залпового вогню
EUCOM	– Європейське командування Збройних сил США
EUMAM	– Військова місія ЄС на підтримку України
G7	– Група країн «Великої сімки»,
IDCC	– Міжнародний координаційний центр донорів
IFW KIEL	– Кільський інститут світової економіки IFW KIEL (Німеччина)

ВСТУП

Актуальність дослідження. Українське прислів'я каже «Із сусідом дружи, а за шаблю тримайся». Не поталанило Україні з північним сусідом з перших днів від його заснування. Постійні невдоволення кращим життям інших, відсутність справжніх людських та історичних цінностей, та й достойної поваги історії, як такої, заставляло спочатку московію, а згодом і росію постійно тероризувати український народ та його землі. Ні розвиток цивілізації, ні науково-технічний прогрес, ні зміна політичних моделей управління державою не можуть змінити давніх імперських амбіцій росії та її народу. Не маючи бажання наводити лад в своєму домі, трансконтинентальна країна-диктатор продовжує «пхати свого носа» і «повчати» як треба жити всіх, тільки не на своєму реальному прикладі і не на своїй землі. Озброївшись придуманими радянськими наративами «триєдиний слов'янський народ», «братні народи», росія робить спробу взяти реванш за розвал чергової своєї імперії під назвою радянський союз.

Вибір українського народу, в 1991р, йти шляхом незалежності, свободи та демократії спільно з усім цивілізованим світом, не давав і по сьогоднішній день не дає спокою російським прибічникам їхньої імперської «могутності». А так як історія рухається по спіралі, з перших днів розвалу радянської імперії, росія розпочала боротьбу по захопленню та утриманню України в ролі свого васала. Для цього, російською політичною елітою був придуманий черговий фейк, що Україна є штучним державним утворенням, і державою, яка не відбулась. Знаючи велику силу пропаганди та вплив сучасних медіа на людину, росія розповсюджує свої обмани та маніпуляції не тільки в середині власної країни, а й за її межами. Маючи свої представництва в міжнародних світових товариствах і організаціях, продовжує насаджувати та оправдовувати свої войовничі імперські наміри. Не маючи власної достойної «могутньої держави» історії, розуміючи, що без України та її величної історії, росія залишиться московією, як і сотні років тому, кремль продовжує загарбницьку політику і в XXI столітті.

Разом з тим, цивілізований світ сам, власними діями, а радше бездіяльністю, провокував та стимулював російську недоімперію до вседозволеності, безнаказаності. Наявність у росії ядерної зброї та «другої» армії в світі завжди були стримуючими факторами у вгамуванні її апетитів. Придністров'я, Абхазія, Чечня, Грузія, Сирія, Україна – території де росія за останні 30 років провокувала та розпочинала загарбницькі війни. І світ проявляючи свою «стурбованість» та «занепокоєння», спокійно дозволяв кремлю безкарно займатись терором.

Тільки після 24 лютого 2022р, коли путінська орда повномасштабним вторгненням напала на Україну, світ зрозумів, що нова гібридна війна, яку росія розпочала в 2014р, перейшла в нову стадію. Розпочата росією війна породила нову проблеми. Система світової безпеки, яка була сформована після закінчення другої Світової війни і за якою жив весь світ до лютого 2024р виявилась не придатною до дії в умовах нових стратегій і тактик гібридної війни. Разом з тим, ця війна, в черговий раз, підтвердила силу і міцність мого українського народу. Він, не зважаючи на відсутність потрібної зброї, спромігся не тільки зупинити, але і частково повернути українські території, які захопила «друга армія» світу. 24 лютого 2022р. світ давав 3 дні російським загарбникам щоб вони захопили Україну. Через три дні, результатом цієї війни повинна була стати перемога російського імперіалізму над українським демократичним вибором. А в кінцевому результаті, ці 3 дні вже тривають більше двох років.

Цією гібридною війною, кремль планує розпочати знищення теперішнього світового устрою та відновити свої «зони впливу» і «баланси сил та інтересів», які були в часи холодної війни, а росія, як правонаступниця СРСР, буде новою імперією та ключовим гравцем у встановленні нового світового порядку. Тому, з впевненістю можна говорити, що російська агресія веде не лише до знищення державності та суверенітету України. На мою думку, можна з впевненістю стверджувати, що ця війна стала не тільки загрозою для політичного устрою всієї Європи але і цілісності Євросоюзу.

Аналіз останніх джерел дослідження та публікацій.

Повномасштабний військовий напад росії на Україну привів до нових, більше реалістичніших досліджень, а також сприйняття українсько-російських відносин. Це стосується як українських вчених, наукових організацій, так і їх закордонних колег та міжнародних організацій. Нова гібридна війна проти України торкнулась і фахівців міжнародного наукового товариства.

У вивченні цієї проблеми заслуговують на увагу наукові доробки, П.Гай-Нижника [13, 25, 26, 27], В. Горбуліна [28, 50]. В.Смоля [43].

Незважаючи на значну кількість наукових робіт присвячених не простим відносинам України з росією, початок в лютому 2022р. нового військового етапу російської війни, яку вона веде в Україні з 2014р, дав поштовх до іншого сприйняття та осмислення минулих та сучасних відносин між нашими країнами. Відносин світової спільноти до України, та росії, змін у геополітичних відносинах.

Метою дослідження є спроба дослідити причини та наслідки нової гібридної війни розпочатої росією проти України.

З цією метою визначено наступні завдання:

- дослідити історичні передумови та причини, які призвели до повномасштабного вторгнення росії;
- проаналізувати політичну складову міждержавних російсько-українських відносин;
- розглянути світову реакцію на російську окупацію українських територій до початку відкритого збройного втручання;
- визначити проблеми пов'язані з веденням війни в нових умовах;
- підтримку міжнародної спільноти України у гібридній війні з агресором;

Об'єктом дослідження є повномасштабна військова агресія росії проти України, передумови та сприйняття її світовою спільнотою

Предметом дослідження є особливості, як історичних так і сучасних, відносин між Україною та росією

Методи дослідження ґрунтуються на загальнонаукових підходах до досліджень предметів та побудовані на принципі об'єктивності та принципі історизму. Використовувався хронологічний та історико-порівняльний метод.

Матеріали дослідження дають підставу в подальшому проводити вивчення як історії так і перспектив розвитку відносин України з росією, та їхній вплив на геополітичну ситуацію в Європі, та в цілому світі.

Структура і обсяг роботи зумовлені специфікою поставлених мети та завдань, логікою розкриття й характером досліджуваної теми. Робота складається із переліку умовних скорочень, вступу, двох розділів, 4 підрозділів, висновків, списку використаних джерел (111 позиції). Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА РОСІЇ: ІСТОРИЧНЕ ТЛО ТА ПОЧАТОК ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

1.1. Гібридна війна Росії проти України та окупація Криму

З давніх-давен війна розглядалась як один із видів вирішення територіальних, національних, економічних, релігійних, класових та політичних суперечок між державами або народами з допомогою збройних та насильницьких засобів. Це в першу чергу бойова сутичка, яка ведеться між військовими силами воюючих сторін. Дослідники Wesleyan College підрахували, що з 3600 р.д.н.е. світ пережив «приблизно 14600 воєн» які забрали «понад 3 мільярди осіб».[74] Незалежно від локального чи міждержавного статусу ведення війни, вона несе за собою, в першу чергу, масове знищення людства та руйнування матеріальних цінностей.

Карл фон Клаузевіц, військовий реформатор XVII ст. генерал-майор пруської армії, говорив: «Війна – це не що інше, як продовження політики іншими засобами.»[1] Відповідно політичні зміни ведуть до змін у формах та методах ведення війни.

«Гібридна війна (англ. hybrid warfare) — різновид ескалації конфліктів, властивий для 21 ст., що поєднує застосування державних та недержавних, традиційних і нетрадиційних стратегій, ресурсів, засобів, методів підривної діяльності, механізмів кібервійни з метою досягнення певних політичних цілей.»[76]

Ведення гібридної війни передбачає проведення операцій в трьох напрямках: серед населення в безпосередній зоні конфлікту, поміж населення в тилу і з міжнародним суспільством. Для цього використовуються як традиційні так і не традиційні засоби: бойові дії, терор, диверсії, приватні військові компанії, етнічні та релігійні конфлікти, соціальні мережі, ЗМІ, політичні та економічні кризи, організована злочинність, корупція, ресурсна безпека, кібервійна, незаконна міграція та інші. Відповідно, це безпосередньо буде стосуватись нових військових стратегій, адже вони повинні поєднувати і

використовувати в собі регулярні та приватні військові сили, операції в кіберпросторі, засоби дипломатичного і інформаційного впливу та тиску на противника.

Американський генерал-лейтенант Джеймс Норман Меттіс на черговій оборонній конференції у вересні 2005р. вперше озвучив ідеологію «гібридної війни». Згодом, спільно з підполковником Френком Гофманом у статті «Майбутня війна: зліт гібридних воєн» [3] було розкрито дану концепцію.

В 2014 році термін «гібридна війна» почав застосовуватись в офіційних документах США. На початку вересня 2014р. на Уельському саміті НАТО вперше заговорили, на найвищих рівнях, про необхідність підготовки альянсу до нового типу воєн – «гібридних воєн». Зокрема, в пункті 13 спільної декларації вказувалось на необхідність розробки і впровадження інструментів та процедур, які б давали змогу альянсу продуктивно вирішувати проблеми, «що виникають у зв'язку з загрозами гібридної війни»[80]. Так як, на думку експертів НАТО, такому типу війни притаманна «широка низка тісно взаємопов'язаних відкритих і потайних військових, воєнізованих та цивільних заходів»[80], виникає необхідність наявності ефективних стратегічних комунікацій. Виклики, які ставлять гібридні війни, вимагають встановити надійну скоординовану співпрацю між міністерствами внутрішніх справ членів альянсу. З метою недопущення нетрадиційних загроз, пов'язаних з кібератаками, діями місцевих сепаратистів чи пропагандистськими кампаніями, залучати поліцію та жандармерію. Декларація передбачала проведення спільних навчань для відпрацювання навиків дій в умовах гібридної війни. Для підготовки та координації навчань в Латвії було створено спеціальний центр передового досвіду стратегічних комунікацій НАТО (NATO StratCom COE).

Будучи «гідним спадкоємцем» СРСР, росія продовжує прагнути зруйнувати, сформований західним домінуванням, міжнародний уклад. Багаторазові її заяви на міжнародних рівнях про несправедливу та нестабільну сучасну однополярну міжнародну систему несли в собі

намагання впровадження багатопольної системи із залученням росії до основних «центрів сил» зон впливу. Тому, перспектива втрати російських сфер впливу на Україну та впровадження нею норм ЄС не тільки в політиці призвели до війни.

Особливістю російської гібридної війни проти України є знищення нашої національної української ідентичності. Питання недостовірності української історії, штучного створення України та її мови – теми які з «серйозним виразом обличчя» обговорювались і продовжують обговорюються російським науковцями, політиками, громадськими діячами. Яскравим прикладом заперечення нашої національної ідентичності можна назвати вислови російського глави на Бухарестському саміті НАТО в квітні 2008р. На закритому засіданні Ради Росія-НАТО В.Путін заявив президенту США Дж. Бушу «Україна це взагалі не держава. Частина її територій – це Східна Європа, а частина, і значна, подарована нами <...> якщо Україна піде в НАТО, то піде без Криму і сходу – вона просто розпадеться».[26 с.86]. А далі почалось потужне розкручування наративів про один народ, спільну історію, спільні традиції, культуру, ментальність, Україну - як частину «русского мира».

Вартий уваги, як лінгвістична агресія, факт використання росіянами прийменників «в» і «на», по відношенню до України. В російській мові, прийменник «в» використовується до незалежних держав, тоді як прийменник «на», в основному, до територій без ознак державності. 27 липня 2013р., виступаючи в Києві, на конференції «Православно-слов'янські цінності – основа цивілізаційного вибору України», Путін вперше застосує прийменник «на». Тим самим, де-факто, не визнаючи Україну як державу.

Успадковані, після розвалу союзу, українськими підприємствами економічні інтереси до східного сусіда, використання російських кредитів, отримання сировини на пільгових умовах дали можливість російським бізнес-групам отримати контроль і вплив в Україні. В подальшому, ці бізнесові групи стануть фундаторами просування проросійського політичного

лобі, як у парламент так і до органів виконавчої влади. Створюються і фінансуються політичні партії та громадські об'єднання, які в подальшому будуть підтримувати тісний зв'язок з російськими партіями і відкрито проголошувати проросійські позиції. Маючи вертикально інтегровані структури впливу, представники цих партій постійно намагались впливати на кадрову політику правоохоронних органів на територіях поблизу українських кордонів. І якщо, на сході України ці дії були направлені на російську інтеграцію українських територій, то на заході – Закарпатська область, розглядалась як територія «русинської національності». Аналогічна, вертикально інтегрована мережева структура впливу дала можливість здійснювати вплив та контроль за більшістю місцевих органів влади Закарпатської області.

Розглядаючи інформаційну складову в умовах нової війни, варто зазначити, що в цьому напрямку агресор мав значну перевагу та успіхи. Скуповування проросійським олігархічними групами українських засобів масової інформації призводить до значного зменшення частки українського контенту, як на телебаченні, так і в радіоефірі. Проводячи інформаційно-психологічний наступ на українське суспільство, кремль активно продовжує насаджувати російські книги, фільми, телесеріали, телешоу. В українських прикордонних зонах місцями взагалі відсутні українські теле-радіо-канали. Тоді як російські центральні канали, які вперто просувають кремлівську пропаганду, транслюються вільно. Така інформаційна війна принесла свої «плоди». Навіть після відкритого військового нападу росії на Україну, багато жителів, які проживають на українських територіях східних прикордонних районів причинами війни вважають насажені їм російські пропагандистські лозунги. «Рускій мір», в особі російського «братского народа» прийшов «визволяти» український народ від «бандеровцев і нацистов» а також звільнити нас від «кіевскай хунти». Росія на повну використовувала у інформаційній війні і новий вид комунікацій, який отримав величезну популярність - соціальні мережі.

Взявши під контроль спеціальних служб створені соціальні мережі, кремль отримав можливість не тільки контролювати, а й з допомогою фейкової інформації насаджувати необхідні ідеї та переконання. Зокрема це стосується «Вконтакте» та «Однокласники».

Значний внесок в задоволені російських імперських амбіцій відіграє РПЦ. Отримавши в 1991р. в користування, через свою «дочку» - УПЦ МП, українську культову святиню – Києво-Печерську Лавру, російські попи до останнього дня залишались флагманом «русского міра» в самому серці Києва. Після подій 2014 року, УПЦ МП робить спробу «відійти» від москви. Не зважаючи на заяви про неналежність до РПЦ, УПЦ МП продовжувала «промивати мізки» своїм прочанам. Для більшості вірян УПЦ МП - «Росія – носій єдиної "божої правди", останній носій святості на Землі, а увесь світ - осліплений дияволом, тому й "повстав" проти РФ»[60]. До останнього дня, в Лаврі під час літургій, прославляли Патріарха Кирила – главу РПЦ, та «матушку-Русь», одночасно, проводячи підривну ідеологічну діяльність проти українського народу. Цинічними і не християнськими поступками можна м'яко назвати дії попів УПЦ МП по відмові в доступі до церковних храмів похоронних процесій за українськими воїнами, загиблими на українсько-російській війні. Після розірвання з УПЦ МП договорів оренди Лаври, СБУ провела обшуки в залишених приміщеннях святині та ряді монастирів. Результати обшуків були вражаючими, і в черговий раз підтвердили ведення підривної, антиукраїнської та антидержавницької політики УПЦ МП, та контроль її російськими спецслужбами.

Розгортається цей вид війни на всіх можливих напрямках, причому напрямки мають на увазі не географічні, а економічний, людський, ідеологічний, репутаційний, інформаційний. І якщо в класичній війні основну боротьбу ведуть військові, то в сучасній гібридній війні беруть участь всі, хто має вплив на людину. Це боротьба між способами життя та мислення воюючих сторін, між ідеологіями та системами державного устрою. Зокрема, в Україні зараз ведеться війна між путінською імперською і

тоталітарною хворою ідеєю та вільним, незалежним, демократичним європейським вибором українського народу.

Ще в 1984р. колишній агент КДБ, фахівець з пропаганди та дезінформації Юрій Беземенов (псевдо Томас Девід Шуман), у відкритому листі до американців писав, що рушієм в сучасній війні не буде одвічне людське прагнення покращення життя. Основним рушієм нової жорстокої війни стане ідеологія — це те, що не можливо з'їсти, приміряти як одяг чи навіть запасти на «чорний день»[85]. Методи маніпулювання та дестабілізації, як елементи гібридної війни, були розроблені КДБ ще в минулому столітті. В той час, це все розроблялось для боротьби з «Заходом». Тепер, росія продовжує їх впроваджувати, але вже проти України.

За сучасних умов, одним з головних завдань гібридної війни стає перекручування усвідомлення і сприйняття реальності. Маючи величезну кількість правдивої та фейкової інформації, ворог може маніпулювати свідомістю людини, тим більше, якщо мова буде йти про особистий захист, захист сім'ї, країни. Масове «зомбування» населення Росії - прекрасний цьому приклад. Весь процес колишній агент, поділяє на 4 етапи. Перший - деморалізація. Деморалізована людина, навіть при наявності доказів не буде сприймати реальні факти раціонально. Через добре розвинену власну мережу агентів росія встановлювала контроль над ЗМІ, освітою, церквою. Другий етап - дестабілізація. Він спрямований на економіку країни, її оборонний потенціал, іміджевий та міжнародний рейтинг. «Газові», «сирні», «молочні», «шоколадні», «курячі» війни, вбивчі «реформи» ЗСУ, призначення на керівні державні посади завербованих федеральних агентів - підтвердження цьому. Третій - криза. Це самий швидкісний етап. Адже для попередньо підготовленої країни для кризи необхідна тільки іскра. Втягування країни в хаос. З подальшим приведенням до влади свого маріонеткового режиму. І останній етап - нормалізація. Як зазначив автор, це самий цинічний етап. Людям, в умовах дестабілізації та кризи, військового вторгнення, пообіцяти «золоті гори» і постійно твердити про «особожденіє», саме найпростіше.

Українську гібридну війну росія розпочала з першого дня проголошення Незалежності України. Одразу ж після цього, росія зайнялась примусом керівництва України відмовитися від щойно проголошеної незалежності. Кремль розумів, що «будь-яка нова євразійська єдність, побудована на чисто російській владі, без України неминуче ставатиме з кожним наступним роком менш європейською і більш азійською».[18 с.93].

Грудневий загальнонаціональний референдум 1991 року показав волевиявлення українців. Ствердну відповідь на питання: «Чи підтверджуєте Ви Акт проголошення незалежності України» відповіли 28 млн 804 тис. українців (або 90,32 %), взяли участь у голосуванні 31 млн 891 тис. громадян (або 84,18%)[108]. Таке волевиявлення українського народу ввело спочатку в ступор російських політиків, а згодом призвело до гучних обурень серед них, «вони знову вирішили взяти Крим під російську державу.»[111].

Розпочалась війна за Крим та Чорноморський флот. Апогеєм протистояння став перехід екіпажу сторожовика СКР-112, з піднятим українським прапором, з Севастополя до Одеси. Під командуванням капітан-лейтенанта С.Настенка екіпаж в кількості 108 осіб став на рейд з військово-морської бази Новоозерне (АР Крим). Це сталось 21 липня 1992р. Спроби Російське командування за допомогою сил других кораблів а також авіації зробило спробу помішати СКР-112. Проте, всі їх зусилля були марними [110]. Корабель піддався обстрілам, не отримавши результату, противник намагався протаранити сторожовик. Проте, екіпаж справився і з цим викликом. Вважається, що з цієї події розпочалась російсько-української війни.

21 травня 1992 року російська Верховна Рада прийняла постанову. Цим документом вона скасувала акт передачі Криму Україні у 1954р. Кримське питання росія потребувала вирішувати через переговори між Україною, Росією, а також Кримом. Проте, дана постанова не визнавалась такою, що може мати юридичну силу, адже повністю суперечила двосторонньому договору від

19.11.1990р., згідно якого сторони відмовлялись від територіальних претензій.

У відповідь Верховна Рада України 3 червня 1992 р. ухвалила "Заяву стосовно рішень Верховної Ради Росії з питання про Крим", в якій однозначно констатувалось, що з юридичної сторони Постанова російського парламенту не несе в собі ніяких юридичних наслідків для України, а також не може впливати на наш територіальний "статус-кво"[37].

Росія на цьому не зупиняється. В квітні 1993 г. РФ заявила, що готова підтримати референдум про вихід Криму з складу України та вступ республіки до СНД, як самостійної держави. А 9 липня 1993 року російські законодавці приймають Постанову № 5359-І «Про статус міста Севастополя»[17], якою було підтверджено російський федеральний статус міста Севастополя, в межах адміністративно-територіальних кордонів міського округу станом на грудень 1991 року. Уряд повинен був розробити державну програму «забезпечення статусу міста Севастополя» та розпочати перемовини про вивід з міста українських спецпідрозділів. Окрім того, що всі ці дії йшли всупереч договору між Україною та Росією, підписаним в листопаді 1990р, та угоді про створення СНД, це було порушенням міжнародних актів. Радою Безпеки ООН навіть була прийнята спеціальна резолюція. На щастя, на заваді впровадження даних ініціатив стало пряме протистояння між президентом і парламентом Росії. Проте, в березні 1995р. посольство РФ в Україні направило в Сімферополь консульську групу, метою якої було розпочати видачу російських паспортів жителям Криму. Тільки після різкої та гнівної заяви українського МЗС групу відізвали.

Крім Чорноморського Флоту та кримського питання російська влада вдається і до територіального терору. Скориставшись відсутністю демаркаційних ліній в акваторії Азовського моря і Керченської протоки, 29 вересня 2003р. росія, в односторонньому порядку, зі сторони Таманського півострова в напрямку українського острова Тузла, розпочинає насипати дамбу. Особливістю цього острова довжиною 6,5 км і шириною 500м є його

розташування. З боку України (Крим) проходить судноплавний канал, а з боку росії (Таманський півостров) мілководний, придатний для переходу невеликих човнів канал. Крім того, дамба перетворила б Азовське море, по суті, у внутрішнє море росії. Кремль аргументував будівництво стандартним їхнім твердженням, це споконвічна частина їхньої території. І байдуже на документи, підписані в 1940-50-ті роки. Колишній радник Путіна, відомий економіст та політолог А.Ілларіонів в 2015 році заявив, "Конфлікт з приводу приналежності острова Тузла в Керченській протоці став пробною війною з боку Росії"[51]. Ця подія призвела не тільки до кризи російсько-українських відносин, а й показала недоліки Будапештського меморандуму. Реалізація Україною шостого пункту вказаного меморандуму була невдалою. Тому що, як зазначає В.Василенко, «ядерні держави-гаранти взагалі відмовились від проведення консультацій»[21]. Проблема була вирішена на рівні президентів двох держав і за 100 м. до острова будівництво дамби зупинилось.

Для розширення процесів сепаратизму в Україні Росія використовувала мережу своїх некомерційних організацій, які фінансуються через державний фонд РФ під назвою «Русский мир». За період 2008-2014 рр. в Україні працювало 14 «Русских центров». [65 с.21]. Розташовуючись в центральних та південно-східних регіонах, центри направило просували ідею «Русского мира» та закладали ідеологічні основи підтримки проросійських політиків в Україні. А в 2014р. проявилась спільна мета та результати діяльності цих російських некомерційних організацій.

Прихованою спробою розчленування України Росією було впровадження так званого «Єврорегіону Донбас». Проект був реалізованим між Луганською областю України та Ростовською областю РФ. З обранням в 2010р. В.Януковича Президентом України, цей проект активізувався і до нього долучилась Донецька область. Тодішнє політичне керівництво України та Росії розробляли плани по створенню єврорегіону «Азов». І не зважаючи на декларовані економічні наміри, ці проекти мали більше політичні завдання. Адже вони мали за мету «розмиття» кордонів між регіонами

України та Росії, з подальшим поглинанням регіонів України Росією. Не дарма «Русські центри» так яро просували ідею федералізації України. Тоді б в перспективі, південно-східні регіони України можна було б повністю інтегрувати в соціально-економічний та політичний простір Росії. Згодом, в 2014р., розглядався правовий статус процесу інтеграції російсько-українських єврорегіонів, які входили в Асоціацію європейських прикордонних регіонів і попадали під правові інструменти Євросоюзу.[66]

Президентство В.Януковича дало поштовх наймасштабнішій російській операції по інкорпоруванню кремлівських агентів у вищі ешелони влади а також просування їх на ключові державні посади по всій Україні.

«З того часу далекоглядні наміри російської політичної верхівки щодо руйнації владно-національних органів управління у Києві та на місцях, максимального послаблення українських збройних сил, розбалансування фінансово-економічної системи та плани з розчленування й остаточного знищення держави Україна почали набувати більш осяжних рис. Відтак досить скоро в уряді М. Азарова з'явиться ціла когорта «молодих» фахівців та державних посадовців вищого рангу, що не лише були агентами ФСБ, а й громадянами Російської Федерації!» [26 с.130]

В 2008-2009р В.Хорошковського, акціонера російського металургійного холдингу «Євраз», призначають головою Державної митної служби України, з наступним просуванням на посаду першого заступника голови СБУ. А вже в 2010р. він стає головою СБУ. Подібною є і ситуація з російським громадянином Д.Саламатіним. Спочатку в 2012р. його призначають генеральним директором Державного концерну «Укроборонпром», а згодом, в 2012р. – міністром оборони України. Просуваючи своїх громадян на керівні посади в органах влади, росія направляла їхню діяльність на руйнування та знищення системи національної оборони та безпеки.

14 серпня 2013р. група відставних і діючих офіцерів СЗР України передали президенту листа «Щодо діяльності агентурної мережі СЗР Російської Федерації в українській розвідці».[82] В листі відмічалось, що здійснюючи оперативно-службову діяльність, оферами було встановлено факти успішної діяльності на українській території розвідувальної мережі СЗР РФ. Спецслужби РФ завербували в якості агентів співробітників ГУ

розвідки СБУ та ГУ розвідки МОУ. Притому, це були керівні кадрові працівники на посадах в СЗР України.

Паралельно кремль проводить політику ліквідації національних потреб українців в РФ. В листопаді 2010р. Верховний Суд РФ ліквідує Федеральну національно-культурну автономію «Українці Росії». В травні 2012р. той же суд ліквідує загальноросійську громадську організацію Об'єднання українців Росії. Однією з причин ліквідації був спротив ОУР реорганізації Бібліотеки української літератури в Москві в Бібліотеку народів Росії. «Планомірна зачистка» усіх українських організацій – це продумана політика на знищення будь-якої основи для створення чогось альтернативного, відмінного від концепції, витвореної у Кремлі»[21].

Росія ще сильніше починає тиснути на Україну, використовуючи енергетичні, торговельно-економічні, військово-політичні, дипломатичні важелі впливу, поступово досягаючи поставленої мети – «інкорпорувати у собі Україну». При цьому, ЄС спільно з НАТО відкрито та одностайно проголошували свої наміри унеможливити російське геополітичне зростання через «поглинання українського простору, інтелектуального та економічного потенціалів, енергетичної системи, ВПК тощо».[13 с.299]

Політика зневаги до державного суверенітету України завжди базувалась на безкарності росії, адже «стурбованість та занепокоєність» головних світових гравців сприймалась кремлем як належне.

Після перемоги Майдану і ганебної втечі Януковича, російські плани на повне поглинання та використання України як держави-сателіта зазнав краху. Відтак, в січні 2014р., РНБРФ розробила документ «Про кризу на Україні».[92] Це був план дій по дестабілізації України та приєднання м. Києва і 12 українських областей до складу РФ. Для розгортання збройного нападу на Україну та анексії Криму кремль планував використати відпрацьований сценарій спільних військових навчань російських та білоруський збройних сил «Захід-2013» (19-28 вересня 2013 року).[28]. Ще до розстрілу майдану, в січні 2014р. російські військові почали мінувати

кримські бухти. Так як «Харківські угоди» дозволили Росії значно збільшити чисельність своїх військ в Криму та Севастополі і давали дозвіл легально працювати агентам ФСБ на півострові, Кремль зміг безперешкодно захопити півострів.

20 лютого 2014р., ще до втечі В.Януковича, в мм. Севастополі та Сімферополі пройшли сепаратистські мітинги, вирішальна роль в яких відводилась громадянам РФ. Роль «обурених кримчан» виконували працівники охоронних фірм, спортсмени, колишні військовослужбовці. Громадяни РФ, які разом з агентурою ФСБ РФ, ГРУ ГШ ЗС РФ, СЗР РФ, а також їх бойовими підрозділами були завезені в Крим з РФ для участі в цих заходах. Провокації, конфлікти, дестабілізація ситуації - їх основні завдання. Цього ж дня з'являються перші вантажівки без номерів із так званими «зеленими чоловічками». Фактично, це були російські ДРГ спецслужб, які заздалегідь прибули до військових частин Чорноморського флоту РФ.

Тодішній міністр оборони України П.Лебедев разом з начальником Генерального штабу ЗСУ адміралом Ю.Ільїним з'являються в м. Севастополі, а згодом, переходять на бік окупанта.

МОРФ проводить передислокацію військ Західного і Центрального округів РФ. Десятки тисяч російських солдат переміщуються під наш кордон.

Генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмуссен реагує на події. «Я стурбований розвитком подій у Криму. Я настійливо закликаю Росію не вдаватися до будь-яких дій, які можуть загострити напруження або створити непорозуміння"[75]. Міністр закордонних справ Польщі виступив проти дій РФ.

27 лютого о 04:30 ранку, спільно з іншими російськими бойовиками - «загонами самооборони», більше сотні перевдягнутих під цивільне населення, але озброєних до зубів, не тільки стрілецькою зброєю, «військовослужбовців 45-го окремого полку спеціального призначення повітряно-десантних військ ЗС РФ»[27] захоплюють урядові будівлі в Криму, починаючи з будівлі Верховної Ради та Кабінету Міністрів АР Крим, та

вивішують над ними російські прапори. Міністр закордонних справ Швейцарії Дідьє Буркхальтер, який на той час був діючим головою ОБСЄ, висловив своє глибоке занепокоєння та стурбованість діями РФ. (Згодом, «стурбованість» та «глибоке занепокоєння» світових лідерів буде викликати тільки гірку іронію.)

Корупція в місцевих силових структурах дала можливість окупантам одразу нейтралізувати структури СБУ та МВС. По всій території півострова з'являються блок-пости з російською символікою. Військові підрозділи РФ беруть під контроль об'єкти критичної інфраструктури, аеропорти, перевали, мости. Починається блокування українських військових частин та об'єктів на півострові. Вимикається трансляція українського телебачення на півострові. Знищується спеціальний зв'язок наших військових частин із Києвом. Призначений 01.03.2014р. командувачем ВМСУ, Д.Березовський виявиться зрадником і колаборантом. Наші військові частини а також бойові кораблі отримують накази, за якими вони не повинні воювати з російським військовим, а навпаки скласти зброю. Цей крок призводить до того, що багато військовослужбовців ЗСУ та ВМС стають зрадниками присяги на вірність народу Україні перейшовши на бік загарбника. Понад 9 тисяч українських військових залишились у Криму під час окупації півострова. Це 70% з усіх, хто служив у Криму.[31] Окупант використовує підкуп, обман, шантаж, залякування. На військових чиниться тиск у вигляді фальшивих дзвінків від родичів, з проханням переходити на бік ворога, або залишати військові об'єкти. Захоплення військових об'єктів російські окупанти проводили під прикриттям мирного населення. Спочатку йшли жінки, пенсіонери, за ними «зелені чоловічки», а слідом проходило захоплення силами «самооборони»

Останнім нескореним військовим підрозділом, який тримав у Криму український прапор, був тральщик ВМС «Черкаси». 25.03.2014р. тільки після того, як останній український моряк залишив палубу судна, загарбники змогли зняти український прапор з тральщика.

01.03.2014р. новопризначений «прем'єр-міністр Криму» С.Аксьонов

«заявляє, що, "з огляду на складну ситуацію", звернувся по допомогу до В.Путіна "з метою надання сприяння у наведенні законного конституційного ладу" на території Криму».[33] Цього ж дня Рада Федерацій федеральних зборів РФ дає згоду В. Путіну на застосування російських збройних сил на українських територіях. Канцлерка Німеччини Ангела Меркель та голова Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу на спільній прес-конференції в Німеччині заявляють про повну підтримку територіальної цілісності держави Україна. Барак Обама, тодішній Президент Сполучених Штатів, пропонує особисте міжнародне посередництво. Він бажає як найшвидше вирішити кримську проблему. Навіть робить заяву, що Росії прийдеться дорого заплатити за свою анексію. Глави МЗС Франції заявляє свої сумніви стосовно подальшого членства Росії у Великій вісімці.

У березні 2014р. В.Путін робить перші заяви. Він називає озброєних військових людей «силами оборони», самопроголошеного прем'єра Криму визнає легітимним і заявляє про готовність кремля до переговорів за умови повернення до договору 21.02.2014р., згідно якого В.Янукович залишається діючим президентом України. Наступного дня, попри повідомлення про недопускання своїх членів на територію [86], розпочинається робота місії ОБСЄ в Криму. 5 березня 2014 р. російський міністр оборони С.Шойгу зробить заяву перед журналістами - «у Криму російських військ немає». А всі дії пов'язані з блокуванням українських кораблів і військових підрозділів, це справа рук такої собі кримської самооборони.[25 с.113]

Зразу ж хочеться провести аналогію з далеким 1919р., коли молода, новостворена УНР вела боротьбу за свою незалежність з більшовицькою Росією. Червона орда, порушуючи кордони нападає на Україну. Народний Міністр закордонних справ В. Чехівський 3 січня 1919р надсилає ноту протесту Народному комісару закордонних справ Росії Г.Чичеріну де вказує:

«... регулярні війська Савітської Росії, а саме: 9 Курська дивізія, 4 Брянська дивізія, 17 стрілецька дивізія, направлені на Україну. Попереду регулярних військ посилаються партизанські загони, що їх постачає зброєю та засобами воєнне

командування. Вже зайняті Валуйки, Куп'янськ, Білгород, Новгород-Сіверський та інші міста, що знаходяться на українській території». [16 с.155]

На що, Нарком закордонних справ РСФРР Г.Чичерін, відповідає:

«... відомості, які є у Вашому розпорядженні, не відповідають дійсності. Перелічені Вами військові частини Радянської Росії на Україну не направляються і навіть не перебувають біля українських кордонів. Военні дії на українській території у теперішній час ведуться між військами Директорії і військами українського радянського Уряду, який має безумовну політичну незалежність. Між Україною і Радянською Росією не відбувається у цей час ніяких збройних зіткнень». [16 с.158].

Однак, командувач збройними силами Росії І.Вайцетіс писав Ульянову-Леніну, що війська радянської Росії захопили частини Чернігівської, Харківської та Полтавської губерній. Майже через сто років «достойні нащадки» повторили «подвиг прадедов».

Один з провідних фахівців східноєвропейських країн з конституційного права, який брав участь у підготовці Конституції РФ, німецький юрист Отто Лухтерханд заявляє про антиконституційність та незаконність проведення кримського референдуму. Стаття 73 Конституції України передбачає, що зміни території України може бути проведена тільки за результатами проведеного всеукраїнського референдуму. Виходячи з цього, будь які результати кримського референдуму не вважаються законними. Навіть не зважаючи на державну та конституційну кризу в Україні.[20]

5 березня 2014р. Україна встановлює на в'їзді до Криму свій блокпост.

Цього ж дня відбулись перемовини між міністром закордонних справ РФ Сергієм Лавровим та державним секретарем США Джоном Керрі. Росія прагне розколоти, русифікувати, міжнародно ізолювати та ліквідувати як державу Україну. Доказом цьому є вимоги кремля, висунуті на переговорах:

- відмова ЄС від підписання з Україною Угоди про асоціацію;
- відмова України від вступу до НАТО;
- розробка нової Конституції України;
- федералізація України;
- зміна дати виборів президента, з 25 травня 2014р;
- надання статусу другої державної російській мові.

Цей план був відкинтий Україною та нашими західними партнерами.

11 березня Верховна Рада України звертається до країн-гарантів української безпеки «із закликом вжити практичних заходів, спрямованих на забезпечення територіальної цілісності та безпеки України»[94]. Відповідна реакція гарантів - тишина. Наступного дня федеральний канцлер Німеччини Ангела Меркель, під час засідання парламентської групи щодо конфлікту в Україні, за повідомленням німецької газети Die Zeit, заявляє: "Ми вже можемо говорити про анексію, оскільки Росія відбирає Крим в Україні. Ми не повинні дозволити цьому статися".[89]

Європарламент ухвалює резолюцію, в якій засуджує вторгнення російських військ на територію Криму та порушення суверенітету і територіальної цілісності України.

Росія, користуючись своїм правом вето, блокує прийняття Радою Безпеки ООН резолюції проти проведення референдуму в Криму.

В супереч міжнародним закликам, Конституції України, та основоположним нормам міжнародного права, 16.03.2014р на півострові проходить так званий «референдум про статус Криму». 21.03.2014р. Держдума РФ приймає закон згідно якого «новоутворена «Республіка Крим» приймається до складу РФ. Згодом, 11.04.2014р. приймається «Конституція Республіки Крим», як суб'єкта РФ.

Заступник голови Держдуми РФ В.Жириновський пропонує Польщі, Румунії, Угорщині поділити Україну. Радослав Сікорський, спікер Сейму Польщі, в інтерв'ю американському виданню Politico говорив, що В.Путін пропонував Варшаві приймати участь в розподілі України[53].

Генеральна Асамблея ООН, своєю резолюцією «Територіальна цілісність України» від 27.03.2014р. №68/262 [101] визнала проведений 16.03.2014р. в АР Крим псевдореферендум таким, що немає законної сили.

Отримавши позитивні результати від Кримського сценарію, кремль повторює його в Донецьку, Луганську, Одесі, Харкові та інших населених пунктах півдня та сходу України. Метою було захоплення влади та подальше

створення фейкових народних республік.

1.2. Початок збройної агресії Росії на сході України та початок антитерористичної операції.

З розпадом СРСР Україна успадкувала великий шматок Радянської Армії.

«Зокрема, на території України дислокувалось 3 загальновійськові та три танкові армії, армійський корпус, чотири повітряні армії, одна армія протиповітряної оборони, ракетна армія, Чорноморський флот, два вузли системи попередження про ракетний напад, інші військові формування. Загальна чисельність особового складу становила понад 800 тис. військових, а на озброєнні було 6,5 тис. танків, 7 тис. броньованих машин, 1,5 тис. літаків, 350 кораблів, 1272 одиниць ядерних боеголовок міжконтинентальних балістичних ракет»[48].

Можна було б вважати, що на той час у нас була одна з найпотужніших армій світу. По військовій потужності, можна було претендувати на третє місце, поступаючись Сполученим Штатам Америки і Росії. І теоретично, так було. Однак фактично, все було навпаки. Досить влучно стан української армії, на той момент, охарактеризував К.Воздвиженський.

«Оборонний потенціал, який успадкувала Україна від СРСР, нагадує таку собі «батьківську шинель»: начебто добротна і потрібна річ, багато років ще може послужити, матеріал міцний. Ну а що завелика – не біда, завжди вшити можна. Старомодна – теж нічого, носити можна, доки на нову не заробиш. І ось її роками вшивали, перекроювали, сукно зношувалося, підкладка штопалася, настав час її в утиль здати зовсім, а тут війна...»[24].

В час соціально-економічної кризи та завершення «холодної війни» між США і СРСР, така потужна військова машина була скоріше тягарем. Відсутність належного фінансування, сучасної модернізації, дотримання радянських постулатів, зробили службу в армії не популярною та привели до її занепаду. Фактична величина коштів, яка виділялась на оборонні потреби давала можливість «ЗС України лише втриматися на плаву і постійно скорочувався – від 2.1% ВВП у 1992 році і до 1,11 ВВП у 2013 році»[48].

Впродовж 2010р. під виглядом реформування проводиться прихована дезорганізація Міністерства оборони України. В результаті було втрачено можливості ефективного управління ЗСУ. Під розформування попало

Об'єднане оперативне командування, а згодом, через рік – Командування сил підтримки. Остаточо було зруйновано українську систему ППО. На оборону в бюджеті 2010 року було закладено 0,7% ВВП.[14] При цьому в структурі видатків 2010-2013рр Міністерства оборони більше 80% коштів йшло на утримання ЗСУ(Рис.1), тобто на грошове, продовольче та речове забезпечення військовослужбовців. Про навчання та підготовку, а тим паче про розвиток та впровадження нових видів озброєння в ЗСУ мова не йшла.

У видатках бюджету 2013р. на Міністерство оборони було закладено 14,3 млрд. грн., в порівняння для МВС було закладено 13,4 млрд. грн.[79]

Львівська та Житомирська аеромобільні бригади, військові частини, які першими стали на перепоні наступальних дій російських військових в 2014р., мали, за наказом Януковича, бути розформованими до 2015р. Причиною, по якій цей наказ не було виконано, було те, що ці «військові частини виступали базою формування миротворчих загонів для місії ООН і, відповідно, давали валютні надходження».[58 с.15]

Рис.1. Структура видатків Міністерства оборони 2010-2013рр. %[22]

Дуже злий жарт зіграв з Україною той факт, що ще з часів СРСР основні сили ЗСУ залишились розташованими на західних кордонах країни. Навіть після того, коли Захід став нашим партнером передислокація військових частин в інші регіони ніколи не розглядалась.

Захоплення Криму з допомогою представників російських спецслужб, проросійських активістів та місцевого криміналу, за спинами мирного

населення, без бойових дій надало кремлю впевненості в своїх діях. Кримський сценарій пробують повторити. (див. *Додаток А*).[38]

Операція по знищенню росією «України зсередини» почалась 01.03.2014р. І розпочалась вона з антиукраїнських, проросійських мітингів «у Харкові (перше захоплення ОДА), Дніпрі (тоді – Дніпропетровську), Донецьку (3 березня вперше захоплено ОДА), Мелітополі, Луганську (9 березня вперше захоплено ОДА), Миколаєві, Одесі (3 березня – штурм облради) та Херсоні, 5 березня – у Запоріжжі та інших містах сходу України.»[27 с.56]

У Донецьку, зранку під обласною адміністрацією збирається мітинг. П'ятитисячний натовп намагається проникнути в будівлю облдержадміністрації. Спроба не вдається. Замість зірваного українського прапора на флагштоці з'являється російський. Натовп вимагає проведення референдуму щодо федералізації. Від губернатора вимагають невизнання нової влади. Члена неонацистської проросійської організації П.Губарева натовп обирає «народним губернатором».

В Луганську захоплення приміщення ОДА відбулось ще 29 квітня 2014р. Депутати Луганської обласної ради на засіданні 2 березня 2014р. звернулись до ВРУ з невизнанням сформованих органів виконавчої влади та вимогою відновлення законності. Облрада залишала за собою право звернутись до братнього російського народу по допомогу.

В Харкові «1 березня до міста в'їхали десятки автобусів з російськими номерами серед учасників мітингу, після якого дійшло до штурму ОДА, було повно немісцевих, а на самому вічі було чимало російських прапорів».[61] Проросійський мітинг на площі Свободи теж закінчився штурмом облдержадміністрації. Півтори сотні учасників Євромайдану, які перебували в будівлі та біля її входу протистояли кількатисячному натовпу. Штурм почався після виступів тодішніх місцевих керівників. Факти свідчать, що поліція не приймала жодних дій щоб зупинити протиправні захоплення державної установи. Проголошення сепаратистами «Харківської народної республіки»

стало відправною точкою звільнення міста від сепаратистів. В місто прибув міністр внутрішніх справ А.Аваков. Спільно з тодішнім командувачем НГУ С.Полтораком було розроблено план операції по звільненню будівлі ОДА. Вінницький спецпідрозділ Нацгвардії «Ягуар» за 15 хвилин без жодного пострілу виконав операцію. "Якби ми не прибрали їх тоді, то наступного дня чи через день туди завезли б величезну кількість зброї й боєприпасів, підійшло б підкріплення, і ми мали б те саме, що в Луганську і Донецьку", - говорив С.Полторак[27].

Мітинги проходять в Миколаєві, Одесі, Херсоні, Дніпрі. Вимоги та гасла у всіх однакові - створення нових федеральних утворень, об'єднання з росією. Південь для кремля був пріоритетним. Адже анексований Крим 90% води для ведення сільського господарства та електроенергії отримував від материкової України. До того ж, контролюючи хоча б південну частину Донеччини, агресор забезпечував би собі сполучення з Кримом на суходолі.

Одночасно, по Україні проходять проукраїнські мітинги : Суми (більше 10 тисяч осіб), Дніпро (більше 10 тисяч осіб), Запоріжжя (більше 5 тисяч осіб), Полтава (більше, ніж 1 тисяча учасників), Миколаїв (від 5 до 10 тисяч), Донецьк (близько 5 тисяч).

27 березня 2014 року Генеральна асамблея ООН ухвалила Резолюцію 68/262 "Територіальна цілісність України", в якій підтвердила міжнародно визнані кордони України та відсутність будь-яких правових підстав для зміни статусу АР Крим та Севастополя.

Наступним етапом військової агресії росії стало проголошення в квітні 2014р. на контрольованих і фінансованих спецслужбами кремля територіях «Донецької народної республіки» та «Луганської народної республіки» (7 та 27 квітня 2014р, відповідно).

На відміну від Криму, в південних та східних областях не було російських військових підрозділів, яких можна було б видати за «зелених чоловічків», та й місцеве населення не проявляло великої активності та рішучості. Крім того, на тлі подій в Криму, українська влада зуміла отримати

контроль над силовими структурами країни. Наміри кремля по ухваленню потрібних росії рішень органами місцевої влади та силового контролю з допомогою «зелених чоловічків» (згодом перейменованих загарбниками у «ввічливих людей») не мали потрібного успіху. Приймається рішення про захоплення диверсійним загonom адмінбудівлі в одному з міст Донбасу. Таким містом стає, на той час місто обласного підпорядкування Донецької області – Слов'янськ. Місто розташоване на трасі, яка з'єднує Київ та Харків з містами Донбасу і далі виходить до «Довжанського» контрольо-пропускного пункту на кордоні з Росією. Таке захоплення населених пунктів, які знаходились на великій відстані від російського кордону, повинно було показати світу, що це бажання місцевих жителів. Відповідно, це могло бути доказом того що кремль не має до цього ніякого відношення, і це все є внутрішнім конфліктом. Більш того, назва міста відмінно підходила для пропагандистських закликів та темників у просуванні «русского міра». Потерпівши невдачу в Харкові, проросійські сили планували, (враховуючи вдале стратегічне розташування, та символічно підходящу назву) зробити Слов'янськ містом-плацдармом розгортання проекту «Новоросія». 12 квітня диверсійний загін, сформований в Криму, на цивільних вантажівках, перетнувши в районі Ростовської області кордон України, в'їхав в Слов'янськ. Факти говорять, що «саме російські ДРГ, укомплектовані військовослужбовцями ГРУ ГШ ЗС РФ, були «ударним ядром» і мали заздалегідь розроблені плани дій у цьому населеному пункті». [29 с.17,18]. Диверсанти викрали спостерігачів ОБСЄ, захопили бійців 25-ї окремої повітрянодесантної бригади ЗСУ, будівлі міського управління СБУ, міліції та зброю, яка там зберігалась. За допомогою місцевих колабораціоністів формуються «народні ополченці». Командир диверсантів І.Стрелков-Гіркін згодом сам зізнався в інтерв'ю російській газеті "Завтра", що його загін став «спусковим гачком війни». І як би не вони, все б закінчилось так як у Харкові та Одесі [35].

13 квітня 2014 р. РНБО України, яку на той час очолював в. о. Президента України О. Турчиновим, прийняла рішення про початок

антитерористичної операції (АТО). Неспокій на сході швидко переріс з мирних акцій в насильницький конфлікт. І вже 15 квітня 2014 р. уряд України оголосив початок «Антитерористичної операції» та перекинув збройні сили в Донецьк і Луганськ. В країні оголошується набір добровольців. В регіонах формуються підрозділи для боротьби з екстремістами та сепаратистами, підтримуваними росією.

Захисники Майдану, після його перемоги, стали першими до лав Національної гвардії України. Завдяки їм, було сформовано перший та другий резервний батальйон НГУ. В подальшому, вони успішно приймали участь у військових операціях по блокуванню російських загарбників у Слов'янську, захищали Станицю Луганську і Дебальцево. [15 с.4]

Керівник МВС А.Аваков оголошує, що для боротьби з тероризмом і сепаратизмом на Сході країни, буде створено нові спецпідрозділи чисельністю більше 12 тисяч чоловік.

17 квітня 2014р. розпочинається чотиристороння зустріч по питанню врегулювання української кризи. В ній беруть участь: від України – в.о.голови МЗС А.Дешиця, від США – держсекретар Дж.Керрі, від ЄС – глава європейської дипломатії Кетрін Ештон, від Росії – глава МЗС С.Лавров. Це були перші повноцінні перемовини за два місяці від початку агресії. В ході зустрічі було домовлено про роззброєння незаконних військових формувань, звільнення приміщень та про роботу в Україні місії ОБСЄ, яка повинна проводити спостереження за деескалацією ситуації. Домовленості про роззброєння, росія як завжди трактує в свою сторону. С.Лавров, наступного дня заявляє, що негайне роззброєння стосується «Правого сектору», це притому, що сам агресор утримує на захоплених територіях численні диверсійні підрозділи. І взагалі, росія і не думала дотримуватись жодних дипломатичних зобов'язань та домовленостей. А навпаки продовжує брязкати зброєю на українських кордонах.

2 травня о 04:30 ранку розпочалась активна фаза АТО в рамках широкомасштабної операції в районі Слов'янська. Підрозділи НГУ та МВС,

взявши під контроль 9 блокпостів терористів, оточили місто щільним кільцем. Облога тривала до 5 липня. Російські загарбники відступили до Донецька.

11 травня 2014р. під дулами автоматів проходять «референдуми». Представники «бананових республік лднр» проголошують «незалежність» від України та опубліковують звернення про прийняття їх до складу рф. Вимальовується реальна картина причин та замовники терористичного антиукраїнського заколоту.

Російські бойовики активізують бойові дії проти ЗСУ. В кінці травня розпочався штурм Донецького аеропорту і почала писатись одна з героїчних сторінок в новітній історії України. 242 дні щоденних запеклих боїв наших незламних воїнів, яких згодом назвуть «кіборгами». В умовах повної окупації та незчисленних спроб ворога відібрати контроль над аеропортом, наші воїни тримали оборону і не здали позицій. Завдяки обороні ДАПу агресор змушений був зупинити просування своїх військ на західний напрямок. Тільки після того, як був підірваний другий поверх терміналу аеропорту та, скориставшись тимчасовим перемир'ям окупанти таємно замінували і зруйнували повністю будівлю, наші герої відійшли з позицій. «Загалом, за офіційними даними, захищаючи Донецький аеропорт загинули близько 100 військових».[103]

7 серпня 2014 наші військові захопили курган Савур-Могила. Це стратегічна висота, яка знаходиться на сході Донецької області поряд з російським кордоном. З вершини кургану проглядається територія радіусом 30-40 км. Контроль за вершиною дає можливість контролювати підходи до Сніжного та дорогу на Торез. Цією дорогою терористи отримували підкріплення та зброю. Після двогодинного бою, в якому брали участь близько 70 наших героїв, їм вдалось захопити висоту і закріпитись на ній. Три тижні наші бійці утримували висоту і коригували вогонь українських артилеристів проти терористів, які проривались через кордон. Ворог оточував височину. «Кільце замкнулося 20 серпня, коли ворожа артилерія фактично

знищила село Петрівське — останній опорний пункт ЗСУ поблизу Савур-могили, куди на той момент вивезли поранених з височини».[51]

17 липня – в районі смт.Первомайське Донецької області, ракетою «земля-повітря», запущеною російським зенітно-ракетним комплексом «Бук» було збито пасажирський літак Boeing 777 авіакомпанії «Malaysian Airlines», що виконував рейс МН17 за маршрутом з нідерландського Амстердама до малайзійського Куала-Лумпуру. Загибло 283 пасажирів і 15 членів екіпажу. «7 серпня 2014 року була створена спільна слідча група (Joint Investigation Team, JIT), до якої увійшли представники Австралії, Бельгії, Малайзії, Нідерландів та України задля спільного кримінального розслідування злочину.»[34] Кремль розпочинає інформаційну боротьбу. Поширюється велика кількість версій трагедії. Спочатку «днр» заявляє про збитий літак, згодом, розуміючи, що це міжнародний пасажирський борт, відмовляється від своїх заяв. Проводиться фальшування доказів з метою довести причетність ЗСУ до злочину. Так як докази авіакатастрофи знаходяться на окупованій території, сепаратисти перешкоджають зборам доказів. Росія, не визнаючи своєї причетності, як завжди, намагається маніпулювати і за допомогою фейкових новин та соцмереж обманювати всіх. Такий метод кремль постійно використовує у більшості інформаційних акцій під час ведення гібридної війни. Ця катастрофа спричинила чергову хвилю міжнародних санкцій проти росії. І стала «переломним моментом у відносинах ЄС і США з росією. Міжнародна слідча група в своєму звіті 2016р. дійшла висновку, що ЗРК, яким було збито літак, був доставлений з росії і після її використання був повернутий в росію. Крім того, було встановлено близько ста осіб причетних до цієї катастрофи і всі вони, або росіяни, або бойовики незаконних збройних угруповань утримуваних росією [45].

Слід відзначити, що стратегію інформаційних маніпуляцій та фейків, росія використовує постійно, протягом всього періоду нападу на Україну. Черговим доказом цього став факт захоплення українськими військовими підрозділу російських десантників в кінці серпня 2014р. На українській

території, поблизу російського кордону було затримано 10 військовослужбовців російських повітряно-десантних сил з особистими документами та зброєю, на техніці з замальованими розпізнавальними знаками. Група пересувалась в район Іловайська. На допиті один з окупантів розповів, що їм оголосили про тактичні навчання і їхній підрозділ, пересуваючись полями, навіть не знав, де перетнув український кордон. І якщо раніше Росія будь-якими засобами і способами відхрещувалась від присутності своїх військ на території України, то в даному випадку це вже був факт з доказами. Але, російська пропаганда, через офіційних осіб робила заяви, за якими затримані військові займались патрулюванням російських територій і «випадково» заблукали в ночі. А ті докази, що військові «блукали» в напрямку Іловайська, до уваги не брались.

Варті уваги і на так звані «гуманітарні конвої», які росія протягом 2014-2017 років направляла на території самопроголошених «республік». За період з 22 серпня 2014р. по 22 лютого 2018р. в Україну було відправлено 74 «гуманітарних конвої» загальною чисельністю 7277 вантажних автомобіля[109]. Офіційно російська сторона заявляла, що надає матеріально-технічну допомогу населенню на територіях днр та лнр. З точки зору міжнародного гуманітарного права надання гуманітарної допомоги мирному населенню на території збройних конфліктів загальноприйнята практика. Однак, це не працює з російською «гуманітарною допомогою». Будь яка допомога повинна здійснюватися відповідно до міжнародних норм, під протекцією Міжнародного Комітету Червоного Хреста, у відповідності з українськими законами і через контрольовані Україною пункти перетину кордону. Проте, по факту, Україна отримала те, від чого застерігав тодішній міністр закордонних справ Франції Лоран Фабіус. В інтерв'ю радіо France Info він застерігає, що агресор може використати «гуманітарний» привід для вторгнення. Згодом, цю ж думку висловила і речниця Державного департаменту США Марія Гарф.[49]

Росія розпочала підтримку бойовиків зброєю, набоями, амуніцією, харчуванням, ПММ під прикриттям «гуманітарних конвоїв». Жоден такий конвой не був перевірений і оглянутий представниками митних чи прикордонних служб України. Жоден з «гуманітарних конвоїв» не був супроводжуваний, а згодом переданий для розповсюдження представникам МКЧХ, жодного переліку речей, які перевозились через кордон, українська сторона не отримувала. При цьому, 8 вантажних автомобілів з законно оформленою допомогою МКЧХ у вересні 2015, та 23 автомобілі з допомогою від Всесвітньої продовольчої програми ООН, в листопаді 2015, на окуповану територію не були допущені.[109]

Про те, що росія переправляла таким чином зброю та живу силу, згодом стали розповідати самі російські військовослужбовці, які у вантажівках «гуманітарного конвою» доправлялись в Україну. Підтвердженням цього були також розповіді наших військових, які одразу встановили залежність масованих обстрілів наших позицій, після прибуття чергової «гуманітарки». Крім того, аналітичний портал «Слово і Діло», разом з аналітичним центром РНБО України вважають, що російські «гуманітарні» конвої були направлені для відвернення уваги міжнародної спільноти від реальних військових конвоїв, які щоденно перетинали неконтрольовані ділянки українсько-російського кордону.[72]

В зворотну сторону вантажівки вивозили тіла загиблих окупантів та обладнання і устаткування цілих промислових об'єктів з окупованих територій. Зокрема, таким чином було вивезено все устаткування: - ВО «Топаз», яке випускало найсучасніші РЛС «Кольчуга» та комплекси РЕБ «Лиман»; - Луганського патронного заводу; - ВАТ «Юність» виробника комплектуючих для авіаційної, ракетобудівної та аерокосмічної промисловості; - «Машзавод 100» (Луганський завод електронного машинобудування) підприємство виробляло тверді і надтверді монокристали.

Європейський Союз, ООН, НАТО, США та Велика Британія висловлюють своє незадоволення, занепокоєння, незгоду з одностороннім

рішенням російської влади, та незаконним введенням, без згоди української влади і контролю МКЧХ, будь-яких «гуманітарних» допомог.

Літом 2014р. Збройні сили України, отримавши тактичні та стратегічні переваги були близькі, як ніколи, до повного очищення наших територій від незаконних збройних формувань. Проте, застосування росією регулярних військ на території України, шляхом відкритого вторгнення, радикально змінили розклад сил. Масовані артилерійські обстріли ворога по позиціях наших військових, привели до втрати ЗСУ контролю над Савур-Моголою. Захоплення росіянами території в районі Іловайська, створювала загрозу оточення наших військ. В цей час, 5 вересня 2014р, в Мінську проходять переговори трьохсторонньої контактної групи з метою «імплементції Мирного плану Президента України П.Порошенка, та ініціатив В.Путіна».[91]. З метою прямого тиску на українських представників, росія починає розстрілювати наших воїнів, оточених під Іловайськом. Не зважаючи на отримані від російських військових запевнення, про надання коридору для наших воїнів для виходу з оточення, ворог в останній момент змінює рішення і починає безжально розстрілювати наших військових, які проходили по домовленому «зеленому» коридору. В результаті, 366 українських військових загинули, 429 – отримали поранення, 300 – потрапили в полон і 24 пропали без вісті.[88]

Ірина Геращенко, народний депутат України та представник в Тристоронній контактній групі, згодом напише, що така «витончена, садистська фсбешна тактика» буде використовуватись росіянами і надалі. Перед важливими переговорами створюється криза, для того, щоб «ми могли говорити тільки про спасіння нашої армії, щоб це забиравало левову частину часу і сил зустрічі».[77]. Результатом перемовин стає підписаний 5 вересня 2014р. Мінський протокол. В ніч з 6 на 7 вересня ОБСЄ оприлюднює текст документу. Першим кроком визнається «негайне двостороннє припинення використання зброї».[4] В цілому, протокол містить 12 пунктів, які агресор не думав виконувати. А якщо і пропонував їх дотримуватись, то тільки в його

інтерпретації. Зокрема, пункт про проведення дострокових місцевих виборів вимагався до виконання без виконання пункту про виведення всіх незаконних воєнізованих та найманих формувань з території України. Згодом, шляхом тлумачень, було встановлено, що першочерговою вимогою протоколу слід вважати виконання безпекової частини домовленостей, адже стандарт ОБСЄ передбачає контроль територій, на яких вона проводить вибори. Ні Мінські угоди 1, ні в подальшому, Мінські угоди 2 не змогли зупинити війну в 2014-2015р. Припинення вогню вдавалось досягнути, але росія, в подальшому, сама руйнувала це крихке перемир'я.

На думку В.Василенка, українського правознавця-міжнародника, росія використовувала Мінські домовленості, як «елемент гри, спрямований на те, щоб переконати захід скасувати санкції». До того ж, науковець наголошує, що у відповідності з 52 статтею Віденської конвенції 1969р., яка визначає правила укладання Міжнародних договорів, договір, який був укладений із застосуванням чи загрозою застосування сили, або з примусу, «є нікчемним, тобто нечинним з моменту його укладення».[62]

Знаковим, в оцінці дій В.Путіна та його імперських планів, можна вважати 9 саміт лідерів членів G-20, який відбувся 15-16 листопада 2014р. в австралійському місті Брісбен. Не зважаючи на те, що насамперед саміт розглядав світові економічні проблеми, західні лідери піддали критиці російського диктатора за його військове вторгнення в Україну. Розпочалось все з зустрічі в аеропорту. За дорученням австралійського прем'єра Тоні Еббота, Путіна зустрічав посадовець значно нижчого рівня, передбаченого дипломатичним протоколом.

Прем'єр-міністр Канади Стівен Харпер, при зустрічі з Путіним сказав: «Думаю, я повинен потиснути Вашу руку, але я можу сказати тільки одне: ви повинні забратися з України».[93] Прем'єр-міністр Британії Девід Кемерон наголосив, що якщо Росія не перестане «дестабілізувати» ситуацію в Україні, то її чекають нові санкції. Критичними в цьому питанні були і вислови президента США Барака Обами та німецької канцлерки Ангели Меркель,

голови Європейської ради Герман ван Ромпей, генерального секретаря ООН Пан Гі Муна, Прем'єр-міністра Австралії Тоні Еббота. Світові лідери влаштували Путіну «холодний душ». І це, не зважаючи на чергову його браваду у вигляді пригнаних до берегів Австралії російських бойових кораблів, які мали досліджувати клімат в районі австралійських берегів. Проте, ця лякалка ніяк не вплинула на лідерів G-20 і вони зуміли продемонструвати реальне ставлення до агресора. Світ показав, що перестав боятись путінських погроз і шантажу, і він небажаний гість у цій компанії.

Сам же Путін, продовжуючи обманювати, заявляв, що був здивований теплотою, «з якою приймали нашу делегацію прості громадяни на вулиці». Це при тому, що на вулицях по яких проїжджала російська делегація, проводились протести проти російської агресії в Україні. Диктатор сприйняв це як зустріч «з оплесками, зі знаками уваги».[98]. А свою поспішну втечу з саміту пояснив тривалим перельотом до росії та небажанням чекати «черги за алфавітом, коли, кому їхати».[100] На справді ж, я думаю, він зрозумів, що в нього не залишилось достойних прихильників та союзників серед авторитетних та впливових світових лідерів.

З перших днів початку українсько-російської війни, міжнародна спільнота підтримувала територіальну цілісність та засуджувала захоплення українських територій. За сім місяців 2014р. було скликано 4 засідання Ради безпеки ООН, на яких розглядалось українське питання. Генеральна Асамблея ООН дотримуючись принципів, закладених резолюцією від 27 березня 2014р., в грудні 2018р. підтверджує незмінну позицію міжнародної спільноти щодо територіальної цілісності України. Після захоплення 25.11.2018р. російськими фсбешними катерами в акваторії Чорного моря українських катерів “Бердянськ”, “Нікополь” та буксира “Яни Капу”, Генеральна Асамблея ООН схвалює резолюцію A/73/L.47, в якій засуджує побудову росією Керченського мосту та збільшення чисельності військових сил в акваторіях Чорного та Азовського морів.

Резолюцією А/С.3/73/L.48 від 22.12.2018р. “Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна”, Генеральною Асамблеєю ООН було ухваленою рекомендацію для міжнародних організацій та агенцій ООН використовувати визначення "Автономна Республіка Крим" та місто Севастополь, Україна, тимчасово окуповані Російською Федерацією”[97] в офіційних документах, які стосуються Криму.

Висновки до першого розділу

Україна веде боротьбу за свою незалежність та суверенітет вже більше тисячі років. Як і тисячу років тому, найбільш агресивним та жадібним до нашої незалежності була і залишається московія-росія. Від цього «братнього» народу українці захищаються з перших днів його появи. Не маючи гідної власної історії, вони її переписують і прагнуть привласнити нашу. Навіть назву країни московія вкрала від Київської Русі. Наша культура, волелюбність, європейська ментальність була і залишається найбільшою смертельною загрозою для цього хижака без свого роду-племені. Тому вони завжди прагнули нас поневолити, зробити своєю колонією, при цьому знищити мову, культуру, вбити прагнення до свободи.

І в новітній історії, як бачимо, з нашим прагненням до незалежності вони борються з першого дня її проголошення. Підтвердження цього, є викладенні події, які відбуваються за цей період між нашими державами. Не важливо, який президент керує росією, використовуються всі можливі засоби, щоб знищити нашу державу зсередини. Суцільна брехня-пропаганда через ЗМІ, підкупи і корупція в політиці і економіці, пропаганда через церкву МП, яка до релігії немає ніякого стосунку, русифікація культури, творчості – всі ці намагання зруйнувати нашу державність не принесли бажаних для росії результатів.

Розпочату росією в лютому 2014р «гібридну» окупаційну війну проти України необхідно на пряму пов’язувати з новими імперськими (неоімперськими) та експансіоністськими забаганками кремля. В другому

тисячолітті, на території географічного центру Європи, російський диктатор з «комплексом Наполеона», вважаючи себе «собірателем земель руских», старається задовільнити свої надумані амбіції по відродженню сили та могутності давно похованої імперії.

Російські зазіхання, а згодом пряма окупація територій незалежної України, відкрито демонстрували і демонструють загарбницькі наміри і імперські наміри та політику. При цьому, теперішній стан справ підкреслює, що не тільки бажання і наміри її керманичів але і російського народу. Навіть не зважаючи на статус гаранта територіальної цілісності та безпеки України, кремлівська диктатура свідомо йде на їх порушення. Не зважаючи на всі признані та ратифіковані росією як державою міжнародні правові норми. З 2014 року ця війна принесла для України колосальні людські втрати і загарбання та окупацію ворогом українських територій. І як би не старався ворог, на всіх міжнародних рівнях, ця війна не була визнана світовою спільнотою як «Українська криза» або «громадянський конфлікт», так як цього бажала росія. Разом з тим, ця війна показала недосконалість та вразливість західного світу. Життя згідно затверджених і визнаних міжнародних законів і порядків, це життя для свідомого, вільного, мислячого, незалежного, громадянського суспільства. Правовий світовий устрій показав недосконалість мирного та дипломатичного вирішення спірних питань з варваром, який на словах декларує принципи дотримання світових законів і правил, але в реальних умовах, недотримується та зневажає їх.

РОЗДІЛ 2. ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ РОСІЇ В УКРАЇНУ: ВІЙСЬКОВИЙ ТА ДИПЛОМАТИЧНИЙ АСПЕКТИ

2.1. Відкрите вторгнення Росії в Україну

24 лютого 2022 року – дата, яка назавжди увійшла в історію та життя України і українців, як найтрагічніший день. День, який для українців розпочався з канонади ракет та снарядів, завивання сирен, пожеж та смертей невинних людей. День, а точніше ранок, коли Росія відкрито, без

попередження здійснила широкомасштабний напад на Україну. Розпочалась найкривавіша, після Другої Світової, війна. Не зважаючи на проголошення московським тираном «спеціальної військової операції», в Україні розпочалась наступна стадія війни, що триває з 20 лютого 2014р.

Росія, як і подобає агресору, готувалась до повномасштабної війни ще за три роки до вторгнення. Російські військові витрати в 2021 році зросли до 65,9 мільярдів USD і становили 4,1% ВВП. Україна ж, в свою чергу, зменшила видатки на оборону до 5,9 мільярда USD, це становило 3,2% ВВП.[11]

На початку квітня 2021 р. в окупований Крим та російський навчальний центр Погоново (за 17 км. від Воронежа) росія здійснює перекидання з Сибіру та центральної і західної частини рф значну кількість техніки, озброєння та живої сили. За словами головнокомандувача ЗСУ Р.Хомчак, на кордонах України і тимчасово окупованих територіях, росія на той час утримувала 28БТГ. Крім того, прикриваючись навчаннями проводиться додаткове зосередження 25 БТГ. За даними розвідки, в планах рф створити 125 БТГ. Це «створює загрозу воєнній безпеці держави». (див.Додаток Б.[64].)

На території Білорусії з 10 по 20 лютого 2022 р. проводяться спільні російсько-білоруські військові навчання «Союзна рішучість-2022». Основним завданням навчань ставилась оцінка здатності всіх транспортних інфраструктур забезпечити перекидання російських військ в Білорусію. Для цього напередодні російські війська Східного угруповання були перекинуті на 10 тис. км в Білорусію. Також, було перебазовано 12 літаків Су-35, 2 дивізії ПВО С-400 і дивізіон ракетно-гарматних комплексів «Панцир-С1». Про загальну чисельність особового складу та озброєння, яке було перекинуто і брало участь в навчаннях, російська сторона не оголошувала. Їхній міністр оборони, заявляв, що чисельність не становила більше норми, яка встановлена Віденським документом 2011р. Але, аналітики НАТО писали про 30 тис. військових при нормі 9 тис. Спецслужби Сполучених Штатів

мали дані, що кремль розробив план військової операції, в якій повинно взяти участь аж 175 тис. військових.

Як вважав польський прем'єр-міністр Матеуш Моравецький, щоб відволікти світову увагу від агресорських планів, росія штучно створила напружену ситуацію на білоруському кордоні з ЄС для дестабілізації ЄС. Тому, білоруська влада накопичує на своїх західних кордонах з Польщею і частково Литвою, декілька тисяч вихідців з країн Близького Сходу. Цей люд, час від часу, пробує прорвати польський кордон для переходу польського кордону та подальшої міграції в Європу. Євросоюз вважає, що Білорусь проводить гібридну війну, спеціально приймаючи «туристів» (по словах білоруської влади), з подальшою їх відправкою до Польщі або Литви.

Ще в грудні 2021р. німецьке видання «Bild» опублікувало карту з планами кремля на Україну. (див. *Додаток В[67]*) Згідно карти, кремль розраховував загарбати більше 2/3 території України, включаючи й Київ.

Видання The Wall Street Journal [68] з посиланням на офіційні особи Сполучених Штатів, зазначає, що однією з осіб, які формували уяву путіна про Україну, був його кум, колишній проросійський депутат ВРУ В.Медвечук. Цей фанат «руського міра», (до речі адвокат Василя Стуса, який допоміг засудити поета) мав особистий доступ до кремлівського диктатора. Він перед війною переконав путіна, що той має «велику підтримку» в Україні. Більше того, український народ з хлібом-сіллю та квітами зустрине російські війська. Це ж «єдиний братній народ». Версію про вплив Медведчука на путіна, згодом розповість і джерело, яке близьке до адміністрації російського президента. Так як кум путіна отримувал величезні кошти на організацію і підтримку путіна в Україні, Медвечук змушений був «розповідав казки» величезну підтримку його на українських територіях. Така його поведінка була викликана впевненістю в російській силі і в тому, що ніхто і ніколи цього не перевірить.[39]

Велика кількість російських агентів і наявність у владних коридорах лояльних до ворога ідіотів давала свій негативний результат для України.

Знищені військові склади з боєприпасами, розмінування територій дотичних до окупованого Криму, демонстративна військова допомога західних партнерів у вигляді стінгерів та джавелінів, давали росії сподівання на короткотривалу війну та отримання легкої перемоги.

17 лютого 2022р. РБК-Україна публікує ексклюзивне інтерв'ю президента В.Зеленського, в якому підтверджує відсутність підготовки України до війни. Тому що, «ми можемо збільшити армію в два-три рази»[73], але тоді з'явиться проблема, ми не зможемо будувати дороги.

Путін не мав на меті мирним шляхом вирішувати проблему в українсько-російському конфлікті. Міністр закордонних справ України Д.Кулеба зазначив, що за період з 2014р до 2022р було проведено майже 200 раундів перемовин з росією. Сторонами 20 разів було домовлено про припинення вогню, проте, всі ці домовленості в найкоротші терміни порушувались в односторонньому порядку російською стороною. В черговий раз підтверджується висновок Отто фон Бісмарка про те, що угоди з росією не вартують навіть паперу, на якому вони пишуться.

18 лютого 2022р. президент США Джо Байден під час брифінгу, на пряме запитання журналіста повідомить, що факти свідчать про готовність росії напасти в найближчі дні чи тижні на Україну і путін «ухвалив таке рішення, я маю підстави так говорити».[70]

З 03:30 24.02.2022р першими російськими диверсійними групами починаються спроби, перетнувши кордон, проникнути на територію України. Першими їх зустрічають прикордонники. О четвертій годині ранку (за київським часом) телеканал «Росія-1» транслює звернення їхнього президента про початок «сво». Зі слів диктатора, у «відповідності до ст.51 Статуту ООН» та підтримки ради федерацій, вони проведуть операцію, метою якої буде «демлітаризація та денацифікація України» [99] а також «захист» людей Донбасу від восьмирічного геноциду зі сторони київського режиму. В подальшому, не досягнувши попередньої, мета так званої «сво»

неодноразово буде змінюватись. В результаті, дослідники цієї війни охарактеризують її як «нераціональним неоімперіалізмом».

За словами Головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного, в інтерв'ю виданню «Economist», для того, щоб досягти своєї мети, росіяни активно нарощували свої сили чотири роки. Накопичених ресурсів в них було «на три місяці».[12]. Тому потрібен був блицкриг, який в найкоротший термін дав би ефективний результат по захопленню українських територій. Ставка була зроблена на захоплення Києва за три дні, повалення діючої і призначення власної влади. В швидкому і переможному для росії завершенні цієї війни був переконаний не тільки агресор, а й майже весь світ. Підтвердженням цьому може слугувати факт звернення про допомогу нашого міністра закордонних справ до німецьких партнерів. У відповідь вони заявили, що будь-яка допомога марна, тому що протягом трьох днів все буде завершено. В реальності ці три дні тривають до сьогодні.

Один з кремлівських пропагандистів П.Акопов на сайті «РИА Новости» 26.02.2022р. поспішив опублікувати статтю, в якій поспішив возвеличити «відновлену» російську повноту, яка була втрачена в 1991р. Зібравши разом великоросів, білорусів та малоросів вони ліквідували наслідки страшної катастрофи. Якщо б, вони і надалі, допустили тимчасовий розкол Руської землі (яке вони мають відношення до Русі?), то зрадили б пам'ять їхніх предків а саме головне, були б прокляті своїми нащадками. Тільки завдяки путіну припинена «спроба викрадення російських земель» і вирішилась «українська проблема». Адже Україна вернулась на росію. Тепер буде змінено її устрій, статус і стане вона частиною «русского міра». Все повинно було завершитись якнайшвидше. Ця кремлівська пропаганда навіть встигла повисіти на сайті. Одне пакистанське та російське видання встигли навіть розмістити її на своїх сторінках. Проте, реальні події змусили їх в спішному порядку видаляти цю, нічим не підтвержену, інформацію. Триденна переможна спецоперація переросла в загарбницьку війну, а росія з «освоболітеля» стала окупантом.[44]

Генерал-лейтенант О.Павлюк, в інтерв'ю РБК-Україна, зазначив, що кремль розраховував використати перевірений Радянським Союзом в 1956р в Угорщині, в 1956р в Чехословаччині та в 1979р в Афганістані, план короткострокової операції. Висадивши на аеродромах в Гостомелі та Василькові повітряно-десантні війська та сили спеціальних операцій, сформувати ударну групу для захоплення Києва. З допомогою авіаційних та ракетних ударів знищити українські системи ППО та основні пункти управління ЗСУ, НГУ та об'єкти, які відносяться до групи критичної інфраструктури. Після цього, на хвилі дезорганізації та відсутній системі управління, захопивши урядовий квартал, поставити своє, кишенькове, маріонеткове керівництво Україною.[42]

Про те, що солдати «другої армії світу» розраховували на легку і швидку перемогу свідчить і те, що серед уламків та залишків знищеної російської техніки знаходили парадні мундири, в яких окупанти повинні були пройти парадом перемоги по Києву.

Порушуючи державний кордон України з рф та Білоруссю, російські війська розпочинають свою навалу на Україну в межах Чернігівської, Сумської, Луганської, Харківської, Житомирської областей, та з території окупованого Криму. Ракетні обстріли були здійсненні по нашій столиці м.Києву, містах Одеса, Харків, Херсон, Миколаїв, Умань та по аеродромах Івано-Франківська, Запоріжжя, Луцька, Миргорода, Ніжина, Старокостянтинова. (див. *Додаток Г* [107]). Всього по нашій території агресор випустив більше 60-ти балістичних та крилатих ракет.

ВРУ збирається на термінове засідання, на якому приймається рішення про запровадження воєнного стану на території України. Президент підписує Указ, яким проголошується загальна мобілізація. Через МЗС, ми заявляємо про розірвання дипломатичних відносин з рф. Україна проголошує про повне закриття повітряного простору над своєю територією для цивільної авіації.

На звернення міністра оборони О.Резнікова сотні тисяч патріотів записуються до Сил територіальної оборони ЗСУ по всій Україні та отримують

зброю для знищення загарбника. Тільки в Києві за декілька годин було видано більше 20-ти тисяч автоматів. Україна ставала на свій захист.

До українського острова Зміїний підходить флагманський, ракетний крейсер «Москва», фрегат «Адмірал Ессен» та патрульний корабель «Василь Биков». Бійцям гарнізону, який базувався на острові, було запропоновано здатись. В разі відмови, бійці будуть знищені. Відповіддю, наших героїв-прикордонники стала фраза, яка стала крилатою, і можна сказати, українським гаслом у цій війні. «Русский военный корабль иди на х...!» - пророча фраза. (14 квітня 2022р. флагман «Москва» був потоплений українськими ракетами «Нептун».) Після декількох годин боїв та обстрілів окупанти захопили острів, вбивши частину захисників, а частину взявши в полон. На сьогоднішній день частина наших полонених, в обмін на окупантів, повернена Україною додому. 30 червня 2022р, після численних масованих ракетних та авіа ударів, зазнавши значних втрат в живій силі та техніці, російські окупанти поспіхом, завершивши «виконання завдань» покинули острів, називаючи це «кроком доброї волі».[102]. 4 липня Україна повністю повернула острів під свій контроль.

Для швидкого та успішного захоплення української столиці ворог планував використати аеродром в м.Гостомель. Володіючи цим стратегічним об'єктом, окупанти мали б можливість використовувати його, як плацдарм для висадки та розгортання повітряно-десантних підрозділів при захопленні Києва. Крім того, що сам аеродром знаходиться за 25 км на північному заході від Києва, його інфраструктура давала можливість приймати великі літаки, так як обслуговувала найбільший в світі транспортний літак Ан-225 «Мрія».

20 лютого 2022р. боєздатна частина 4-тої бригади НГУ, яка забезпечувала оборону аеродрому, після двомісячного бойового злагодження на Яворівському полігоні, з більшою частиною зброї була відправлена на Луганщину. У військовій частині поблизу аеродрому залишились військові строкової служби. В перші години початку війни, на допомогу нацгвардійцям прибули спецпризначенні ГУР МОУ. Коли з'явилось кілька десятків

російських транспортних Мі-8 та ударних Ка-52 гелікоптерів, захисники зустріли їх вогнем з ПЗРК та зенітних установок. Нестача боєприпасів у наших захисників стала причиною закінчення двогодинного бою. Було прийнято рішення про відхід з аеродрому, під прикриттям розвідників. А вже о 17:00 год. артилерійський дивізіон 72-ї бригади почав завдавати руйнівних ударів по злітно-посадковій смузі гостомельського аеродрому. Цим самим унеможлиблюючи, в подальшому, приймати російські транспортні літаки з живою силою та технікою. Згодом, ворог кілька раз робив спроби здійснити десантування в Гостомелі, проте вони зазнали невдачі. Росіяни розгорнули на аеродромі пункт управління. З Білорусі, через Чорнобильську зону, продовжувала поступати техніка для ворог. Наша 72-га бригада теж долучилась до прийому цієї техніки, результатом стали рештки цієї обгорілої техніки на території летовища. Місія створення біля Києва повітряного мосту провалилась. Але російська пропаганда, віддаючи данину своїм традиціям, придумала черговий міф, як завжди, про «героїчну боротьбу» двох сотень російських військових. Ці «герої», опинившись в кільці ЗСУ, цілу ніч і половину наступного дня, «вели нерівний бій» з переважаючою силою до приходу основних сил. Знаковим є порівняння цих «героїв» з моряками, які в 1943р., під командуванням Цезаря Кунікова, висадились в окупованому Новоросійську. 14 лютого 2024р. ГУР з допомогою дронів знищує російський десантний корабель БДК-64 «Цезар Кунніков».[32]

Маючи на меті якнайшвидше захопити Київ, російські війська намагаються оточити столицю і взяти в облогу. Найкоротшою відстанню до Києва (близько 70 км.) була дорога через Чорнобиль. Ірпінь, Буча, Вишгород, Гостомель стають найнебезпечнішими в Київській області. До того ж, тут точаться запеклі бої. 27 лютого росіяни захоплюють населені пункти на північному заході та півночі від столиці це Ірпінь, Буча, Ворзель та Гостомель. Однак, дякуючи нашим оборонцям, «переможний тур» агресора захлинається. Так колона російської бронетехніки, намагаючись прорватись до Києва, назавжди залишається на вулицях Бучі, знищеною нашими

оборонцями колишніми воїнами-афганцями. Міністр внутрішніх справ Д.Монастирський порівняв Бучу, Ірпінь та Гостомель з другим Донецьким аеропортом. Але в цих містах, на відміну від аеропорту, жертвами стали мирні жителі. «Рускій мір» знищував все на своєму шляху. Вершиною підлості рашистських загарбників стає проведення так званої евакуації населення Ірпеня. Метою цього «доброго поступку» повинно було стати прикриттям агресора перед собою, як живим щитом, для вступу в нашу столицю.

На початку березня Буча та Ірпінь були окуповані рашистами. Три тижні, проведені в окупації, перетворились на справжнє пекло для мирного населення і показали справжнє лице того, що несе з собою росія. Тисячі тіл цивільних, знищені житлові квартали та приватні будинки, масове мінування – наслідки присутності рашистів. На вулицях, звільнених ЗСУ, Бучі та Ірпеня журналісти провідних агенств «Reuters і France Press зафіксували жахливі, нелюдські наслідки присутності «братського народу». Тільки на одній вулиці в Бучі, журналісти зафіксували 16 тіл цивільного населення. Загиблі лежали на тротуарах, вздовж вулиці, дворах зруйнованих будинків. На вулицях міста стояли автомобілі з розстріляними в них сім'ями. Тіла лежали на вулицях кілька тижнів. В одному з приміщень підвалу будинку рашисти облаштували собі казарму, а в сусідньому, розстрілювали цивільних людей. Нелюди зв'язували їм руки, ставили на коліна і стріляли в голову. У вбитих та замордованих містян на руках були білі пов'язки, які окупанти заставляли їх носити, як підтвердження того, що вони без зброї. Свідки розповідають, що окупанти розстрілювали мирне населення тільки тому, що ти їм не сподобався. Мер Ірпеня засвідчив два звірських випадки. Російська нечисть розстріляла невинних людей. Здавалось би, цього більше ніж достатньо, тільки не для «русского міра». Для них це мало, і вони почали танком їздити по трупах. Тільки в Ірпені, за час окупації, було виявлено 269 загиблих, а в Бучі – 458 осіб. Тікаючи з місця злочину, військові замінювали мертві тіла, що в подальшому ускладнювало поховання загиблих.

2 квітня 2022р. Київська область була очищена ЗСУ від російської нечисті. Картина, яку залишив після себе «руській мір», яка відкрилась перед очима всього світу, остаточно переконала в нелюдських та варварських методах рашистів. Весь світ переконався, що Україна потребує допомоги, щоб знищити російського звіра. Керівники Євросоюзу, США, НАТО виступили з вимогою до міжнародних організацій якнайшвидше допомогти Україні зберегти і задокументувати докази нелюдських воєнних злочинів росії та притягнення до відповідальності путінського режиму. Прем'єр-міністерка Естонії Кая Каллас порівняла режим путіна з гітлерівським.[40].

Правозахисна організація Human Rights Watch документально зафіксувала і підтвердила випадки грубого порушення військових законів та звичаїв війни зі сторони російських військових на окупованих ними територіях по відношенню до цивільного населення. Це стосується Київської, Харківської та Чернігівської областей в період з 27.02.2022 по 14.03.2022р. А саме, випадки масових страт, зґвалтувань, грабежу, погрози та насильство.[10]

Ще одним яскравим підтвердженням геноциду проти українського народу, як завдання «сво», є бомбардування 16 березня 2022 року Маріупольського драмтеатру. Приміщення театру слугувало сховком для маріупольців, житло яких зруйнували росіяни. Підвали театру використовувались жителями міста як сховок під час бомбардувань. На площі, перед театром, величезними буквами було зроблено напис «ДІТИ». Проте, це не завадило окупантам скинути дві авіабомби на будівлю. Маса однієї становила 500 кг. З метою приховування масштабів злочину, окупанти розібрали руїни театру та вивезли тіла людей, похованих під його руїнами. Донецькою прокуратурою було встановлено, що внаслідок авіаудару, близько 600 маріупольців загинуло, а більше 400 було поранено. Amnesty International (міжнародна правозахисна організація) в цьому ж році, оприлюднила результати розслідування. Вони довели пряму причетність військових росії

до даної трагедії та умисність при її здійсненні. Експерти визнали бомбардування Донецького обласного академічного театру в Маріуполі – воєнним злочином.[54]

Прикладом героїзму та відваги проти рашизму стала і оборона маріупольським гарнізоном металургійного заводу «Азовсталь». Територія заводу складає п'яту частину міста Маріуполь. У відповідності до вимог цивільного захисту на підприємстві було 36 бомбосховищ. Після 2014 р. їх підготували на випадок початку бойових дій. З перших годин російської агресії з «днр», окупованого Бердянську та моря і неба ворог ліз на місто. За словами президента Зеленського, на штурм міста, окупант відправив 10 тисяч військових рашистів. Їм протистояли полк «Азов», 36-та окрема бригада морських піхотинців, 12-та бригада НГУ, військові сухопутних військ, прикордонники, добровольчі загони, територіальна оборона, поліція. З середини березня росіяни почали обстрілювати місто з Азовського моря. Українські військові почали втрачати контроль на частинах території міста. Ворог захоплює базу НГУ, центр управління портом, адміністративну будівлю поліції та прокуратури. Ситуація змушує передислокуватись нашим воїнам на територію заводу. Не зважаючи на російські ультиматуми скласти зброю, українські військові продовжують оборонятись навіть у заблокованому місті. Співвідношення особового складу і техніки до ворожих, становило 1÷20 не в нашу користь. 21 квітня росія повідомляє про повний контроль над Маріуполем. Хоча насправді, захисники «Азовсталі» не тільки утримували завод, а й проводили рейди та атаки на противника. В оточеному ворогами заводі закінчувались боєприпаси та ліки. ГУР МОУ спланувало та провело унікальну операцію по доставці захисникам провізії з допомогою гелікоптерів Мі-8. Під прикриттям ночі, уникаючи російських винищувачів, наші пілоти на 16 гелікоптерах провели 7 місій по доставці захисникам боєкомплектів, медикаментів, їжі та води. Одного разу вдалось доправити 72 воїнів полку «Азов». В зворотному напрямку забирали важкопоранених. Під час передостанньої та останньої місії наші пілоти, на зворотному шляху,

зазнали втрат. В загальному, було втрачено 3 гелікоптера. Остання місія була проведена на початку травня.[47]

Ворог, з метою знищення наземних будівель, розпочинає авіаудари надважкими бомбами. Через це залізобетонне перекриття бункерів на витримує і руйнується. Ці руйнування нищать підземний шпиталь. Тільки за одну ніч проти 28 квітня ворогом було здійснено 50 авіаударів по «Азовсталі». 30 квітня вдається вивезти з території заводу 20 цивільних. Святослав Паламар, заступник командира полку «Азов», звертається до світової спільноти на українського президента із закликом провести евакуацію поранених та загиблих воїнів, адже домовленості з рашистами не працюють. В Європі та Сполучених Штатах, проводились мітинги для підтримки Азовсталі і Маріуполя. Захисники звертались листом до Папи Римського з проханням перемістити військових з захопленої території до третьої держави. Туреччина дала згоду морем провести екстракцію на свою територію. Росія не погодилась. Дружинами захисників була створена петиція до генерального секретаря ООН з проханням допомогти розблокувати завод. Завдяки спільним зусиллям, 12 травня близько 500 цивільних були евакуйовані з комбінату.

16 травня спільними зусиллями нашої розвідки та переговорної групи ООН і МКЧХ розпочалась операція по порятунку захисників «Азовсталі». В медичний заклад Новоазовська було доставлено 53 важкопоранених українських військових. 211 військовослужбовців були евакуйовані в село Оленівку, в якому, на підконтрольній «днр» території, знаходилась колонія. Як згодом заявив наш президент, у ворожий полон попали 2.5 тисячі військових захисників «Азовсталі». 29 липня росія заявляє, що в результаті обстрілу HIMARS-ами, нашими військовими була обстріляна колонія, де перебували українські воїни, які чекали на обмін. Жертвами стали, близько 50 загиблих і 130 ранених військових. За даними свідків, вибух було здійснено у бараці. Дивним є той факт, що до цього ніхто ніколи нікого там не утримували. Як завжди, в таких ситуаціях, представники МКЧХ не отримали

дозволу на доступ до колонії. Це в черговий раз доводить, що росія здійснивши черговий терористичний акт намагається приховати сліди і докази катувань та знущань над нашими воїнами. Проте, навіть таке перестрашування окупанта, не принесло їм очікуваного результату. Міжнародні експерти, які переглянули фото та відео матеріал зробили одностайний висновок. Приміщення, в якому загинули наші герої було підірваним з середини. Згодом, українською розвідкою було встановлено, що вибух був виконаний найманцями з ПВК «Вагнер». Верховна комісарка ООН з прав людини Мішель Бачелет назвала Маріуполь «найбільш смертоносним місцем в Україні».[69]

Командирів «Азовсталі» Дениса Прокопенка, Сергія Волинського, Святослава Паламара, Дениса Шлегу, Олега Хоменка вдалось обміняти на 55 рашистських полонених. Під час того обміну, який відбувся 21 вересня, Україна визволила ще 215 людей. Серед повернених - 108 були бійцями «Азову» та 10 іноземців. Росія ж крім своїх військових, отримала свого фаната, кума путіна, голову політради ОПЗЖ В.Медведчука. В своєму вечірньому зверненні Президент В.Зеленський заявив, що по відношенню до Медведчука проведено всі необхідні слідчі дії згідно законодавства, отримано всі дані згідно кримінального провадження. Тому, обміняти Медведчука «за справжніх воїнів – не шкода».[83].

Однією з причин трагедії Маріуполя був стрімкий прорив ворога з Криму через Чонгар. Колони окупантів, які зайшли в Україну зі сторони пів-острова, зупинились в Мелітополі, і то по причині закінчення палива. Про важливість захоплення російськими окупантами Херсону та області розуміли всі з 2014р. Адже, єдиним наземним шляхом до окупованого Криму з росії, залишався Кримський міст, відкритий росією в 2018р. Росії потрібен великий коридор по суходолу до Криму. Величезній військовій базі, на яку росія перетворила півострів, потрібна велика кількість прісної води, яку можна отримати тільки з Північнокримського каналу. Російська навала насувалась на херсонські землі дуже швидко. До обіду була захоплена Каховська ГЕС та

адміністративна будівля Північнокримського каналу. Під вечір жителі Скадовського, Каховського та Бериславського районів почали повідомляти про переміщення великих колон техніки в різних напрямках. Увечері цього ж дня з Антонівського моста розпочався бій за Херсон. За один день було захоплено територію площею більше 28-ми тисяч км². Як пише американське видання Politico, такому стрімкому та успішному просуванню, російські війська домоглися за допомогою зрадників, причому на високих рівнях. Крім того, ці зрадники допомогли і в захопленні Чорнобильської АЕС. Мова йде про агентів ФСБ, які з допомогою прокремлівських чиновників, які втекли з України в 2014р, проникли до місцевих органів влади та СБУ. Підтвердженням цього, стало розслідування ДБРУ щодо О.Кулініча. Це колишній керівник кримського управління СБУ, яке базувалось в Херсоні. Слідчі встановили, російський агент не прийняв жодного рішення та не вжив жодного заходу, щоб захистити суверенітет України. Більше того, О.Кулініч віддав наказ покинути особовому складу місця їхньої служби, а штатну зброю працівників СБУ роздав особам, які не мали жодного стосунку до силовиків. І покинувши без дозволу робоче місце, в день початку війни, втік до Києва. Кулініч проходив навчання в Академії ФСБ з проросійським депутатом-втікачем А. Деркачем та виконував вказівки колишнього заступника міністра оборони В.Сівковича, який в 2014р. теж втік в росію. Отримавши доступ до найвищої державної таємниці з травня 2019р., Кулініч був неофіційним куратором контррозвідки. Проявляв велику зацікавленість в призначенні потрібних йому людей на керівні посади в Чернігівській, Харківській та Сумській регіональні підрозділи СБУ. Навіть після звільнення його президентом в березні 2022р. продовжував працювати радником голови СБУ І.Баканова.[84] Існує версія, що зрадники серед керівництва СБУ та державних органів влади показали проходи в мінних полях Чонгару. Екс-міністр оборони Резніков заявив, що після перемоги, буде проведено розслідування і у випадку доведення факту злочину, винні будуть наказані.

Багато питань виникає і до керівництва області та міста. З першого дня початку війни тисячі добровольців приходили до військкоматів. Проте, їм ніхто не давав відповіді, що робити. Люди просили дати зброю для захисту рідного міста, однак зброї не було, як і не було попередньої підготовки до оборони, блокпостів та й плану захисту міста, як такого, теж не було. Більше того, ніхто з керівників міста чи області не зумів взяти відповідальність за організацію оборони міста. За свідченнями жителів Херсону, за день до початку вторгнення, в місті знаходились тільки працівники МНС. Депутати обласної ради, голова ОДА, працівники поліції, прокуратури, СБУ, військкоматів та чиновники просто тікали 24 лютого з міста. Політолог, член правління УГС з прав людини Дементій Білий зазначає, що в малих містах лівобережної Херсонщини, люди приходили до військкоматів, а вони були або зачинені, або не мали зброї, щоб роздати захисникам. Очевидці впевнені, що якби було організовано роботи по підготовці до оборони, то за 3 дні можна було б дати гідну відсіч агресору. Реальними захисниками міста були 4 сотні добровольців ТРО озброєних автоматами. 1 березня Херсон, з різних сторін, був атакований російськими військами.

Херсон стає першим і єдиним обласним центром, який зуміли захопити рашисти в перші дні військової агресії. Не зважаючи на відсутність гідного військового опору, окупант отримав масову громадянську непокору, ненависть та проукраїнську позицію жителів Херсону. З перших днів окупації херсонці розпочали численні мітинги. На той час, це стало єдиним вірним рішенням показати всьому світу, що місто та його жителі проти окупації і ніколи не хотіли і не хочуть бути частиною «руського міра». «Окупанти! Повертайтеся додому!», «Ми Україна», «Херсон-України» - гасла та плакати, під якими містяни мітингували на вулицях міста. Окупанти весь час шукали організатора цих мітингів. Їм не вкладалось в голову, що це самостійне та добровільне волевиявлення народу. 21 квітня 2022р. окупанти відкрили вогонь по беззбройних херсонцях та захопили в полон.

Невеличке село Чернобаївка, завдяки недолугості та тупості російського військового керівництва, стало відоме на весь світ. Село розташоване за 10 км. від Херсона. Розташований в селі військовий аеродром, з його вдалою інфраструктурою, окупанти вирішили використати як командний пункт. Крім того, планували використовувати летовище для збору гелікоптерів та літаків. 27 лютого 2022р. наші військові, з допомогою «Байрактарів», влаштували «теплий прийом» першим «відвідувачам» аеродрому. Були знищені бойові військові гелікоптери та десант, який намагався висадитись. А далі пішов, можна сказати, конвеєр. 24 березня ЗСУ в десятій, а 15 травня в двадцятій раз знищив живу силу та техніку. Вже після четвертого розгрому, Чернобаївка стала предметом мемів у медіапросторі. Село заслужило репутацію «проклятого», «українського Бермудського трикутника» серед рашистів. Отримані СБУ радіоперехоплення, свідчили про панічні настрої серед окупантів, лише при згадці про Чернобаївку та їхні наступи в цьому напрямку.[87] Всього, до моменту визволення нашими військами Чернобаївки, наші воїни нищили тут техніку та живу силу 26 раз.

11 листопада 2022р. завершилась Херсонська наступальна операція. І завершилась вона визволенням Херсону.

Підтвердженням повного несприйняття «руського міра» є постійна боротьба, не тільки військових, а й цивільного населення з цією нечистю. «Освободітелі» на нашій землі «зустріли» українські роми, які поцупили в них танк, жителі міст та сіл, як наприклад с. Крюківка на Чернігівщині, які без зброї вийшли на вулицю, щоб зупинити російські окупаційні танки, бабуся, яка «пригостила» окупантів пиріжками з отрутою. Вся країна, весь народ, показав і показує, що нам не потрібна будь-яка імперія і такий «брат» і ми не «трієдиний рускій народ». В 1991р. ми знову відродились як українська політична нація, а в 2013р обрали шлях свободи, гідності та демократії в союзі з цивілізованим західним світом. Який тоді остаточно зрозумів, що ми

не частина будь-якої імперії, а окрема, незалежна держава. І український народ живе на своїй вільній, незалежній, даній йому Богом землі.

2.2. Світова підтримка України

З 2014 року, з моменту окупації росією частини територій Луганської та Донецької областей, міжнародна спільнота, хоч із постійною затримкою, проте, комплексно впроваджує системи політичних та економічних заходів, спрямованих на зупинку російської агресії проти України. ЄС, ПАРЄ, США, Японія, Швейцарія, Канада, загалом 41 держава, впровадили санкції проти росії та її політичної і економічної верхівки.

В жовтні 2021 року видання Washington Post одним з перших написало про підготовку росії до повномасштабного вторгнення на територію України. Посилаючись на власні офіційні джерела, видання відмітило значні зміни позицій кремля по відношенню до України. І ці зміни відбулись не в кращу сторону. Риторика офіційного кремля змістилась в бік погроз та невизнання українського суверенітету. Значно напруженішими стали взаємовідносини росії з НАТО. Причиною зупинки місії росії в НАТО, стали висунуті звинувачення у шпигунстві для восьми російських членів місії та подальше їх вислання. Більше того, виданням зазначено, що навіть по закінченню навчань, військові частини росії не збирають повертатись до Сибіру, де вони базуються. А елітний підрозділ, 1 гвардійська танкова армія, проводить переміщення особового складу та техніки поближче до кордонів України. Російські військові отримали наказ відпрацювати свої маневри та дії проти Javelin та безпілотників, які Україна отримала від своїх партнерів для захисту своїх територій. Представники російської влади розпочинають знову розвивати тему путінської «червоної лінії» для росії що до розширення НАТО в Україні. Кремльт «засуджує» слова Ллойда Остіна, міністра оборони Сполучених Штатів, який в ході візиту до України «назвав Росію перешкодою для миру». Це при тому, що численні факти свідчили, що саме росія, постійно

використовує далекобійну артилерію та БПЛА проти ЗСУ, «прямо порушуючи» домовленості про припинення вогню з 2020р.[5]

Напередодні російського вторгнення, 23.02.2022р. ЄС на заяву росії про визнання непідконтрольних Україною територій Донецької та Луганської областей, запроваджує перший пакет санкцій по відношенню до росії. Під санкційні обмеження потрапили 351 депутат російської Держдуми, члени уряду, які були причетними до прийняття незаконного рішення, бізнесмени, які фінансували захоплення територій, а також військові старшого офіцерського складу, які приймали участь в захопленні та дестабілізації ситуації на території України. Санкції встановлювали заборону на фінансування Центробанку, уряду, та й самої росії, як держави, вводили заборону на доступ до фінансових ринків Євросоюзу. Всього санкційний список складався з 555 фізичних та 52 юридичних особи. Одночасно, ЄС було зроблено заяву, про готовність застосування набагато ширших економічних та політичних санкційних інструментів. Наступного дня, після фактичного російського вторгнення, зранку була скликана конференція президентів Європейського парламенту, на якій Голова Європарламенту Роберта Мецола спільно з Президентом Європейської Ради Шарлем Мішелем, та Президенткою Європейської Комісії Урсулою фон дер Ляєн одноставно і рішуче осудили збройну агресію росії по відношенню до України. Цей напад визнавався, як «загроза для європейської та регіональної стабільності».[81] ЄС вбачає в ньому посягання на існуючу демократичну модель його суспільства та територіальну цілісність незалежної та суверенної держави Україна. Європарламент спільно з усім демократичним світовим товариством буде і надалі залишатись на твердих і єдиних позиціях щодо притягнення кремля до відповідальності та впровадження нових, більш жорсткіших санкцій.

Другим пакетом санкцій (25.02.2022р) Євросоюз заморожує активи російського президента путіна, міністра закордонних справ лаврова та вводить обмеження для членів РНБ та всіх депутатів Держдуми. Третім

пакетом (02.03.2022р) введено заборону на ведення операцій з російським Центробанком, Сім провідних російських банків відключено від міжнародної платіжної системи SWIFT, повітряний простір ЄС та європейські аеропорти закриваються для російських перевізників. Державним медіакомпаніям Sputnik та Russia Today забороняється проводити своє мовлення на території Євросоюзу. Для ЗСУ затверджується допомога в розмірі 500 млн. євро. Четвертим пакетом (15.03.2022р) ЄС забороняє здійснення будь-яких операцій з російськими підприємствами у військовому, авіаційному, суднобудівному, машинобудівному секторах. Забороняється здійснювати нові інвестування в російську енергетичну галузь, а також проводити експортні операції з обладнанням, технологіями та послугами в цій галузі. Накладається торговельне обмеження на металургійний сектор. Санкції вводяться проти російських пропагандистів, топових олігархів, лобістів. Після оприлюднення звірств, вчинених російським окупантом в Ірпені, Бучі та інших окупованих українських містах, ЄС ухвалює (08.04.2022р) п'ятий раунд санкцій. Цим пакетом повністю забороняється доступ російським суднам до євросоюзівських портів. Вводиться заборона на імпорт російського вугілля, або іншого викопного палива, (на той момент, величина імпорту сягала 8 млрд. євро на рік), цементу, деревини, добрив, морепродуктів та на експорт в росію авіаційного палива, програмного забезпечення, електроніки високого класу. Російські та білоруські автоперевізникам втрачають доступ до перевезень територією ЄС, навіть транзитом. Однак, заборона не стосувалась сільськогосподарських, медичних, фармацевтичних та харчових товарів. Шостим пакетом санкцій (03.06.2022р.) було введено заборону на імпорт російської сирої нафти та деяких нафтопродуктів, які були найбільшим джерелом отримання доходів і фінансування росією військових витрат. Додатково, відключено від SWIFT ще три російські і один Білоруський банки. Заборонено трансляцію в ЄС російських телеканалів «Росія РТР», «Росія24», «РТР Планета», які використовуються росією для пропаганди, маніпуляцій та дезінформації. 21.07.2022р. опубліковано сьомий пакет санкцій, яким

вводилась заборона на експорт російського золота, (яке в 2021р становило 9% від світового видобутку) та ювелірних виробів, а також блокувались європейські активи Сбербанку. Восьмим пакетом ЄС забороняє морські перевезення в треті країни нафти з грудня 2022р та нафтопродуктів з лютого 2023р., або фінансувати такі операції. 3 грудня ЄС встановлює обмеження максимальної ціни на російську нафту, в розмірі 60USD. Не зважаючи на неодноразові санкційні пакети, які стосувались нафти та нафтопродуктів, Євросоюз, жодного разу не розглядав питання газового ембарго. Дев'ятим пакетом (16.12.2022р), вводилась заборона на експорт товарів, пов'язаних з авіа та космічною галузями, зокрема, авіаційним та двигунами для безпілотників. В санкційний список включаються 168 суб'єктів, які пов'язані з російським ВПК. 25.02.2022р., в річницю повномасштабного російського вторгнення, ЄС приймає десятий пакет санкцій проти агресора. Заборона вводиться на експорт електроніки, деталей машин, спеціалізованих транспортних засобів, реактивних двигунів та критично важливі технології. Вперше, ЄС накладає санкції на іранські компанії, які займаються виробництвом БПЛА, що використовуються росією проти України. Вводиться заборона на транзит через росію з ЄС технологій та товарів, які мають подвійне призначення. Забороняється надання росії у використанні газових сховищ. Одночасно із запровадженням санкцій, почали зростати шляхи обходу їх через треті країни. Тому, в одинадцятому пакеті, ЄС розглянуло заходи, які б не дозволяли «обхід залишати суттєвим та системним». 18.12.2023р. дванадцятий санкційний пакет запроваджує вето на купівлю або передачу російських алмазів. Заборона стосується всіх алмазів, які експортуються, чи прямують транзитом через росію. Алмазів, які походять з росії, та оброблені в третіх країнах. Крім того, з 1 січня 2024р. ця заборона застосовується і до синтетичних алмазів та ювелірних виробів з діамантами. В пакет включено і подальшу заборону імпорту кольорових металів, та труб. Напередодні другої річниці російсько-української війни, 23.02.2024р, ЄС ухвалює тринадцятий пакет санкцій проти росії. Крім російських суб'єктів,

які підтримують ВПК, в список внесено організації, які знаходяться на території третіх країн, зокрема: Індії, Китаю, Казахстану, Сербії, Тайланду, Туреччини і приймали участь в обходах торговельних обмежень.[104]

Крім Євросоюзу, за даними аналітиків X-Compliance, санкційні списки ввели ООН, Сполучені Штати, Англія, Бельгія, Нова Зеландія, Австралія, Канада, Сінгапур, Японія, Україна. Станом на 31.12.2023, в списках налічується 33714 російських та іноземних фігуранти. Зокрема, росія представлена 8410 фізичними особами та 6821 юридичною особою. Для порівняння, в минулому році, ця кількість становила 4832 та 2972 відповідно. Тобто за 2023 рік, кількість підсанкційних фігурантів зросла майже в двічі. Станом на 31.03.2024р в санкційних списках числилось 8 518 фізичних та 7 181 юридична особа.[59]

Окрім санкцій, країни-члени Євросоюзу, в жовтні 2022р прийняли рішення розпочати навчання українських військових. Посли 27 країн одноголосно підтримали угоду про створення Місії Європейського Союзу з військової підтримки України (EUMAM). Завданням місії є надання допомоги ЗСУ для збільшення можливостей в умовах війни захистити «територіальну цілісність» нашої країни «в межах її міжнародно визнаних» меж та кордонів.[95] Протягом наступних двох років планується провести навчання 15-ти тисяч українським військовим. В ході яких, наші військові зможуть набути спеціальних тактичних та зброярських навичок, які згодом будуть використовувати в умовах реальної війни. Для ЄС це стало найбільшою військовою місією з моменту його створення. Вартість навчання (50-60млн.євро) покриває бюджет Євросоюзу.

Згодом, на військовому полігоні Вільдфлекен (Wildflecken), де проходили навчання на бронетранспортерах Dingo українські військові, в ніч на 1 жовтня було зафіксовано близько 12 дронів. Крім того, німецький тижневик Der Spiegel ще раніше повідомляв про стеження російських агентів за підготовкою бійців ЗСУ біля міст Ідар-Оберштайн та Графенвер.[55]

З перших днів російського вторгнення, країни G7 повністю підтримали Україну в її боротьбі проти агресора. У засіданні травневого саміті 2022р., віртуально онлайн, прийняв участь В.Зеленський. Всі сім членів групи прийняли зобов'язання надавати військову допомогу, а згодом і допомогу у відбудові України. Крім того, G7 погодились підтримувати боротьбу, проти російської дезінформації, яка в умовах нової гібридної війни насаджується кремлівськими пропагандистами по всьому світу, з метою приховати своя пряму провину в розв'язанні цієї війни. «Великою сімкою» було зроблено заяву, про відповідальність за скоєні злочинні дії як президента путіна, так і білоруського президента, відповідно з міжнародним правом. Своїм рішенням, G7 проголосила про поступову відмову від залежності від російських енергетичних ресурсів та поетапне припинення та заборону імпорту російської нафти. Також було прийнято рішення впроваджувати необхідні заходи, які б системо сприяли погіршенню російської фінансової системи.

Допомогу в навчанні українських військових в перші місяці від початку війни запропонувала Великобританія. Зокрема, після візиту в Україну прем'єр-міністра Бориса Джонсона 17 червня 2022р, в рамках програми Interflex, було прийнято рішення про підготовку українських військових на військових навчально-матеріальних базах Англії. За інформацією Генерального штабу ЗСУ, навчання «триває близько п'яти тижнів» і проходить воно під «керівництвом Сухопутних військ ЗС Великої Британії».[74]. Навчання проходять новобранці, в яких відсутній, або не значний військовий досвід. Військовослужбовці вивчають правила поводження зі зброєю, види та використання польової техніки, правила надання першої допомоги на полі бою а також тактичні та правові питання. Великобританія забезпечила наших військових всім необхідним одягом, спорядженням та зброєю. Протягом 120-ти днів 10тис. наших бійців повинні освоїти цей курс.

Сам Борис Джонсон є одним з найпопулярніших європейських політиків серед українців. За час війни він, будучи прем'єр-міністром, тричі

відвідував Україну, а загалом, за даними «Укрзалізниці» Борис Джонсон здійснив 5 подорожей українськими поїздами. За 2022р в п'яти населених пунктах України з'явилися вулиці Бориса Джонсона, а Одеса та Київ присвоїли йому звання почесного громадянина міста. Вже не будучи прем'єр-міністром, він продовжує підтримувати боротьбу України проти російського вторгнення.

Секретарем оборони США Ллойдом Остїним було запропоновано представникам сорока держав-союзниць провести зустріч (Ukraine Defense Contact Group), з метою обговорення українських потреб в питаннях безпеки на тлі відкритого військового нападу росії на Україну. Зустріч відбулась 26 квітня 2022р. в Німеччині, на американській авіаційній базі «Рамштайн». В зустрічі прийняли участь, крім міністрів оборони та старших генералів країн НАТО, і військові керівники позаблокових країн. Зокрема: Ізраїль, Фінляндія, Швеція, Йорданія, Катар, Австралія, Японія, Нова Зеландія, Південна Корея, Туніс, Кенія, Марокко, Ліберія. Не зважаючи на те, що Північноатлантичний альянс не був ініціатором цієї зустрічі, всі 32 його члени прийняли в ній участь. Нашу країну на «Рамштайні» представляв очільник МОУ – О.Резніков. До моменту організації такого зібрання, Ллойд Остін побував з візитом в Києві де особисто вивчав ситуацію на фронті та нагальні оборонні потреби України. Після семи годин перемовин, більше 30 країн-учасниць погодились на виділення військової допомоги більші ніж на 5 млрд.дол. А уряд Німеччини погодився на поставку в Україну 50 самохідних зенітних установок «Гепард».[7]

Результатом цієї зустрічі стало також, створення центру управління координації постачання військової допомоги для України. Центр розташований в м.Штутгарт (Німеччина), яке знаходиться в зоні відповідальності EUCOM. Спільно з IDCC військові різних країн виконують одне завдання. Знайти необхідне військове обладнання, зброю і боєприпаси, та можливі шляхи транспортування до Польщі. Через кордон Україна сама доправляє зброю. Особливістю пошуку є те, що на початку

повномасштабного вторгнення, українське військо на озброєнні мало зразки старої радянської зброї. В Європі залишилося тільки одне підприємство, яке виготовляє боєприпаси для артилерії калібром 152 мм., потрібні для нашої артилерії. Тому, перехід озброєння ЗСУ на стандарти НАТО, як ніколи, стали на часі. Станом на 15 червня 2022р, за підрахунками британського офіцера, союзниками було надано ЗСУ зброї та боєприпасів на суму близько 8млрд.дол., масою 66 тисяч тон, що дорівнює масі 5 тис. відомих англійських двоповерхових автобусів.[30]

На другій зустрічі, 25 травня 2022р, було досягнуто домовленостей в питаннях поставок артилерії калібру 155мм, та посилення нашої берегової обороноздатності в частині надання пускових установок та протикорабельних ракет «Harpoon». На третій зустрічі, 15 червня, Україна отримала американські РСЗВ - M270 MLRS «Бредлі» на гусеничних платформах, та M142 «HIMARS». Було відмічено ряд країн, які не тільки надають домовлене озброєння, а й проводять навчання та тренування військових ЗСУ з новою зброєю. За словами Д.Кулеби, майже всі країни Євросоюзу надають допомогу озброєнням Україні, за винятком Австрії (дотримання країною нейтрального статусу) та Угорщини.[46]. На п'ятій зустрічі учасники підтвердили та укріпили курс, направлений на довготермінову допомогу та підтримку України. Зокрема, крім нарощування обсягів допомоги, було розглянуто питання ремонту та обслуговування отриманого Україною озброєння. Пріоритетним напрямком було визначено зміцнення та розширення трирівневої системи ПРО та ПВО. Напередодні (10 жовтня) шостої зустрічі (12 жовтня) росія, зазнаючи нищівних поразок під Харковом та Києвом, завдає терористичні удари по об'єктах критичної інфраструктури. Удари спрямовувались на електростанції, трансформаторні підстанції, нафтобази, аеропорти та мости. Пріоритетною темою шостої та сьомої зустрічей стала проблема захисту повітряного простору України. Ллойд Остін подякував Швеції за допомогу у вигляді систем ППО, Іспанії – за поставку пускових установок Hawk, Німеччині – за протиповітряні засоби, артилерію та

боєприпаси для РСЗВ, Польщі – за надання додаткових засобів ППО малого радіусу дії та Канаді – за постачання зимового спорядження.

Рамштайн-8 прийняв рішення про початок надання Україні танків. Німеччина заявила про наміри передачі танків «Лепард-2» та надати дозволи іншим країнам на передачу цього озброєння Україні. Сполучені Штати оголосили, що теж передають танки «Абрамс», Велика Британія, в свою чергу, погодилась передати свої «Челенджери». Всього було досягнуто домовленості про передачу Україні більше 200 одиниць важкої техніки. Варто зазначити, що танки «Абрамс» обладнані багатошаровою бронєю з присутністю в ній композитних вставок. Це дає право вважати цей танк одним з найбезпечніших у світі.

На відкритті одинадцятого засідання «Рамштайн» міністр оборони США Ллойд Остін зазначив, що членами групи, на той момент, надано більше 55 млрд.USD допомоги, що становить «десятикратне збільшення» від початку першого засідання. Була анонсована нова військова допомога на суму 325 млн.USD. Зроблено акцент, що підтримка України і надалі залишиться «незмінною, широкою та рішучою».[36].

На наступній зустрічі 25 травня наші партнери погодились на навчання українських пілотів на винищувачах 4-го покоління General Dynamics F-16 Fighting Falcon. Спочатку провести навчання погодились Данія і Нідерланди, згодом список зріс до семи країн.

Станом на початок квітня 2024р. всього відбулось 20 зустрічей Контактної групи з оборони України на військово-повітряній базі «Рамштайн». На 21 квітня 2024р запланована чергова, 21-ша, зустріч. Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг надав пропозицію розглянути можливість подальшого керівництва Контактної групи під егідою НАТО. Дана пропозиція має за мету захистити Україну від можливого припинення отримання військової допомоги зі сторони США, в разі перемоги Д.Трампа на президентських виборах в листопаді 2024р. Адже Трамп заявив, що змусить Україну сісти за стіл перемовин з росією, шляхом припинення поставок зброї.

При цьому, жоден з радників кандидата, не озвучує умов таких переговорів, а тим паче, основну вимогу України щодо її територіальної цілісності та повного виведення з нашої території окупаційних російських військ.

Видання «The Hill» зазначає, що Білий дім відхилив пропозицію передачі керівництва до НАТО. Зокрема, радник Білого дому з питань національної безпеки Джон Кірбі, заявив, що ця група об'єднана американським лідерством, і вона більша за НАТО, адже об'єднує 50 «якихось дивних країн» з усього світу. І саме президент Байден, через «Рамштайн», зумів відновити «лідерство на світовій арені», об'єднавши з цією метою країни навколо США.[2]

Чи буде це рішення вірним, час покаже, проте, в сьогоденних умовах, цей час грає на користь агресора. Адже, від жовтня 2023р до 20 квітня 2024р. Конгрес США не розглядав рішення, підписане 16.11.2023р президентом Джо Байденом, про додаткове фінансування допомоги Україні. Слід зазначити, що проект закону, в якому закладена допомога Україні в розмірі 61 млрд.USD, був проголосований Сенатом США ще на початку лютого 2024р. Закон повинна ухвалити Палата представників Конгресу, а її спікер Джонсон, не дуже поспішав виносити на голосування цей документ.

Наприкінці квітня 2024р. МОУ анонсувало, про новий формат надання допомоги, «Рамштайн 2.0», яка буде надаватись не індивідуально країнами, а коаліційно. Для цього при МОУ створено Офіс підтримки восьми коаліцій. Перед Офісом підтримки, за словами заступника Міністра оборони С.Гайдера, поставлено завдання забезпечити координацію, планування та взаємодію між утвореними коаліціями та країнами-союзниками. Та аналізувати стан комунікаційних зав'язків між країнами-партнерами Кожну з восьми коаліцій очолює країна-лідер, яка залучає до участі інші країни.[90]

19 січня 2022р., ще до початку повномасштабного російського вторгнення в Україну, Комітет Сенату США з міжнародних відносин отримує для розгляду «Акт ленд-лізу захисту демократії в Україні від 2022 р». 06 квітня цей законопроект був прийнятим Палатою представників.[6] 09 травня

2022р. Президент США Джо Байден підписав цей закон. Вперше, після другої світової війни, Сполучені Штати застосували Закон про ленд-ліз і зобов'язались передати своє озброєння в оренду або лізинг з наступним відшкодуванням по завершенню війни. Цим документом спрощувались бюрократичні процеси, пов'язані з процедурами постачання зброї не тільки Україні а й іншим державам у Східній Європі. Президент Байден відзначив важливість даного законопроекту в боротьбі українського народу проти «жорстокої війни путіна».[78] Крім того, Україна отримала ще один додатковий інструмент переорієнтації власних збройних сил відповідно стандартів НАТО. Адже ленд-ліз передбачав постачання систем ППО як середньої так і великої дальності, військові безпілотні апарати, мобільну артилерію.

На сьогоднішній день Україна отримує від Сполучених Штатів безпекову та оборонну допомогу по таких програмах: «Ініціатива сприяння безпеці України» (Ukraine Security Assistance Initiative, USAI), «Зовнішнє військове фінансування (Foreign Military Financing. FMF), «Поповнення запасів зброї США» (Replenishment of U.S. weapons stocks). Особливістю даних програм є безоплатне надання допомоги Україні.

Світовий банк з лютого 2022р. налагодив співпрацю з міжнародними партнерами, з метою залучення коштів для допомоги українському Уряду виконувати його критично важливі державні функції як на регіональному так і на національному рівні. Проект PEACE «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» допомагає проводити виплати для людей похилого віку та вразливим верствам населення. Зокрема, надавати гранти для внутрішньо переміщених осіб, заробітну плату вчителям та працівникам, які працюють в установах по надзвичайних ситуаціях. Цей проект став ключовою фінансовою підтримкою Світового банку для надання Україні своєчасної адресної допомоги. Адже з його допомогою українському Уряду до сьогоднішнього дня вдається підтримувати свої програми по виплатах соціальної допомоги бідним,

субсидій за надані ЖКП, пенсій, соціальної допомоги дітям з інвалідністю, зарплати працівникам ДСНС та медичні гарантії для закладів охорони здоров'я. Світовим банком було впроваджено ряд механізмів, які дають змогу моніторити процедуру надання цих послуг і зменшити ризики щодо корупційних та шахрайських дій. Зокрема, після проведення державними органами України відповідних виплат, Світовим банком проводиться розгляд верифікованих звітів про дані виплати. З підтвердженням, Банком проводиться відповідне відшкодування для Міністерства фінансів. Проводяться регулярні перевірки по проведених операціях в межах цього проекту. Крім того, фізична особа має можливість самостійно повідомити про наявність в неї заборгованості по конкретному платежу або його не виплаті. Завдяки проекту PEACE станом на 1 березня 2024р. в Україну надійшло 25,517млрд. USD. Своїми внесками даний проект підтримали США, Великобританія, Канада, Австрія, Німеччина, Японія, Литва, Латвія та інші. Всього – 20 країн. Бенефіціарами цього проекту є 10 млн. пенсіонерів, 500 тис. освітян, 56 тис. працівників надзвичайних служб та більше 3 млн. одержувачів соціальних допомог і внутрішньо переміщених осіб.[96] Проект «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» дає українському уряду можливість достойно виконувати державні зобов'язання в умовах війни.

09 вересня 2022р. пройшла презентація звіту «Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення України» (RDNA). Звіт став результатом спільної роботи Світового банку, українського Уряду та Європейської Комісії. Даний документ зробив оцінку величини соціальних та економічних потреб, які потребує Україна, щоб вижити під час теперішньої війни, та мати можливість відновитись по її закінченню. Розрахунки проводились, виходячи з результатів військових дій станом на 01 червня 2022р., RDNA розрахував вартість пошкодженої інфраструктури, суму непрямих збитків, понесених Україною від ненадання послуг, від витрат пов'язаних з ВПО, від витрат через забруднення територій. І саме головне, вартісний розрахунок витрат,

пов'язаних з відновленням та відбудовою України як в короткотермінових (18-36 місяців), так і в довготермінових (до 10 років) перспективах. Знаковим є основний принцип відбудови – «краще ніж було» (build back better). За підсумками, загальна сума завданої шкоди за секторами становила 97 млрд. USD. По структурі секторів, найбільшої шкоди (39 млрд. USD) зазнав житловий сектор, транспорт - 30 млрд. USD, торгівля і промисловість - 10 млрд. USD. В територіальному аспекті, найбільше постраждали Донецька, Луганська, Харківська, Київська, Чернігівська, Запорізька області. Враховуючи пряму залежність між секторами, загальна розрахункова сума збитків вказана в розмірі 252 млрд.USD. Причому, в структурі цих збитків найбільшу частку займає «розмінування та знешкодження вибухонебезпечних пережитків війни -29%». Потреби на відбудову і відновлення України, на той час, складала 349 млрд.USD. Найбільша потреба відновлення: транспортний сектор -74 млрд.USD, житло – 69 млрд.USD. [57 с.6]

По закінченню першого року ведення українсько-російської війни було представлено звіт другої швидкої оцінки завданих збитків Україні за період з лютого 2022 по лютий 2023р RDNA2. 15 лютого 2024р на Урядовому порталі було повідомлено про презентацію третьої швидкої оцінки RDNA3 станом на 31 грудня 2023р. Згідно проведеної оцінки, для відновлення України, в майбутньому, Україна потребуватиме 486.2 млрд.USD., що в 2,8 рази перевищує суму номінального ВВП за 2023р., та на 18% і 39,5% перевищує цей показник RDNA2 та RDNA1 відповідно. Збитки України згідно RDNA3 становлять 499,3 млрд.USD, що на 72,7% більше RDNA2. Вартість пошкоджень, понесених Україною в цій війні, за даними RDNA3, складає 152,5 млрд.USD, що на 11,7% більше RDNA2. Величина пошкоджень, втрат і потреб по секторах зображено в *Додатку Д*. [9]

Кільський інститут світової економіки IFW KIEL (Німеччина), який вивчає проблеми глобалізації, проводить дослідження військової, фінансової і гуманітарної підтримки України світовою спільнотою з початку військового вторгнення. Інститут впровадив проект «Український трекер підтримки»

(Ukraine Support Tracker), який досліджує двосторонні міждержавні відносини в питаннях військових, фінансових та гуманітарних допомог. Якщо в перший рік війни основні потоки допомоги мали короткотермінові поставки, то з часом, чим раз тим більше країн пропонують довготермінові пакети допомог. Приймаючи на себе зобов'язання по наданню певного виду допомоги, створюються спеціальні фонди, з допомогою яких проводиться поступове розподілення коштів у відповідності з пакетом допомоги. Така форма, особливо для багаторічних зобов'язань, дає можливість країні-донору та Україні якісніше планувати процеси як надання допомоги, так і її розподілу.

Зокрема, згідно даних IFW, ЄС, в червні 2023р проголосив про виділення з 2024 по 2027рр 50 млрд. євро (12,5 млрд.євро щорічно). Для цього було створено «Український фонд», який надаватиме допомогу в таких напрямках: фінансова і бюджетна підтримка, кроки по вступу до Євросоюзу, відновлення та стійкість. Німеччина теж в травні 2023р. проголосила про військову підтримку України. Фондом "Ertüchtigungshilfe" протягом 2024-2027рр. буде надана Україні військова допомога на суму 10,5 млрд. євро. Загальний огляд оголошених програм наведено в таблиці 1.[8].

Проведений IFW KIEL аналіз американської допомоги (рис.2) наглядно відображає тенденцію до її зменшення з часом. Зокрема, пунктирна лінія відображає величину залишкових коштів, яка з кожним траншем військової допомоги, яка повинна бути надана, - зменшується (рис.2 [9]). Це зумовлено рішеннями Президента про надання допомоги. Даний графік наглядно відображає різницю між зобов'язаннями та виділеннями допомоги в часовому плані.

Таблиця 1. Основні багаторічні програми допомоги.

Країна	Дата оголошення	Період	Загальна сума зобов'язань (млрд. євро, 15.01.2024)	Виділено (млрд.євро, 15.01.2024)	Непогашені (млрд.євро, 15.01.2024)
--------	-----------------	--------	--	----------------------------------	------------------------------------

Данія	Травень 2023р.	2023-2028	8	4	4
ЄС	Червень 2023р.	2024-2027	50	0	50
Німеччина	Травень 2023р.	2024-2027	10,5	1,6	8,9
Литва	Липень 2023р.	2024-2026	0,2	0	200
Норвегія	Лютий 2023р.	2023-2027	6,6	1,2	5,4
Швеція	Липень 2023	2023-2027	0,52	0,83	0,439
Швейцарія	Квітень 2023	2025-2028	1,6	0	1,6

Порівнюючи надання допомоги в часовому плані, IFW KIEL показує, що Європа, з початку російського вторгнення постійно попереду США щодо загального обсягу наданої допомоги (рис.3[9]). А з другої половини 2023р. величина допомоги наданої Європейським Союзом, перевищила допомогу США. Проте, у військовій допомозі Україні, США і надалі залишаються лідерами, навіть не зважаючи на затягування вирішення питання виділення Україні допомоги, Конгресом Сполучених Штатів.

Цікавим є і аналіз військової допомоги європейських країн з початку війни (рис.4[9]). Згідно даних IFW KIEL в перші дні російського нападу, Польща та Великобританія надали найбільше військової допомоги Україні. Проте, станом на 15.01.2024р Німеччина та Північні країни (Фінляндія, Швеція, Данія, Норвегія) виділили найбільші суми військової допомоги. Німеччина виділила 9,36 млрд. €, а скандинавські країни – 9,12 млрд. €.

Рис.2. Військові зобов'язання та асигнування США протягом 2022-2023рр.

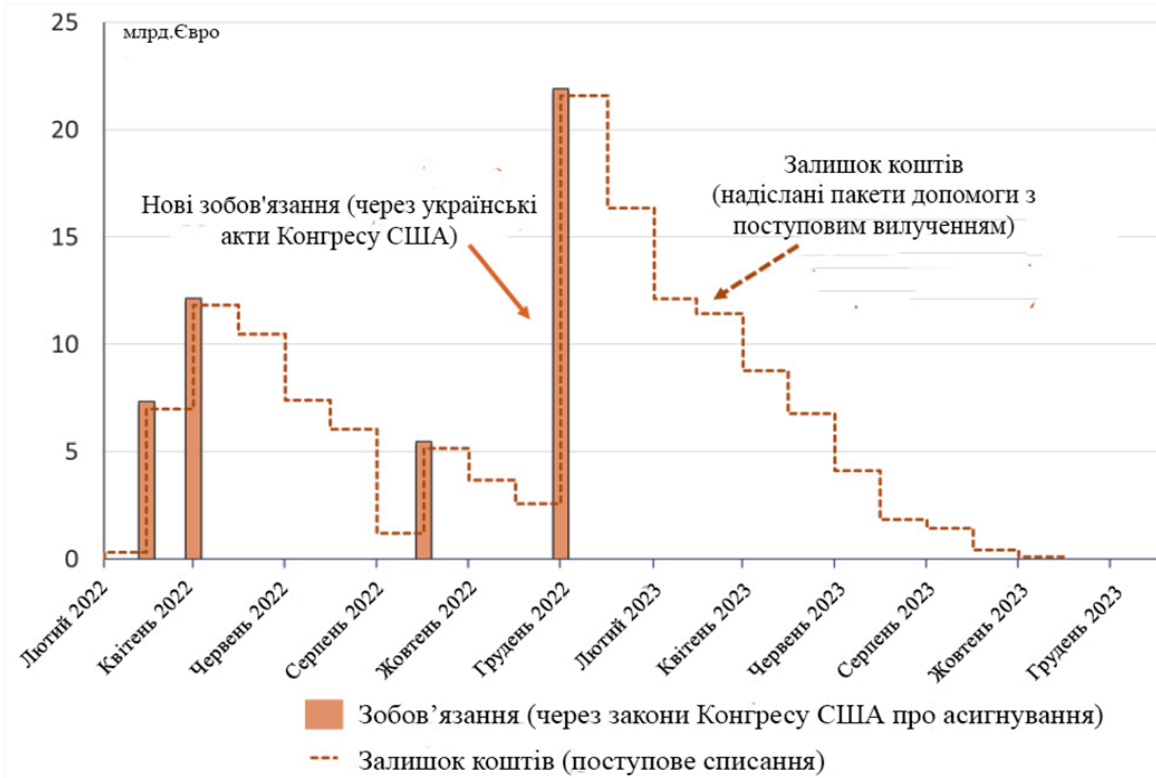

Рис.3. Розподіл допомоги США та Європою за 2022-2023рр.

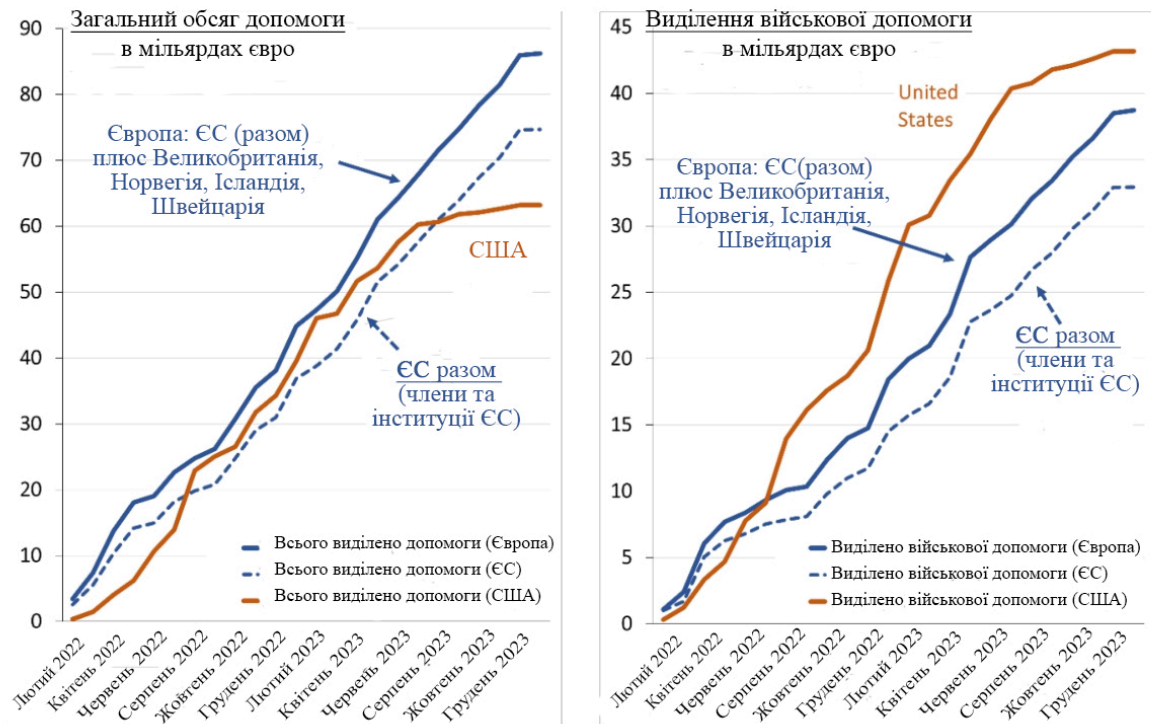
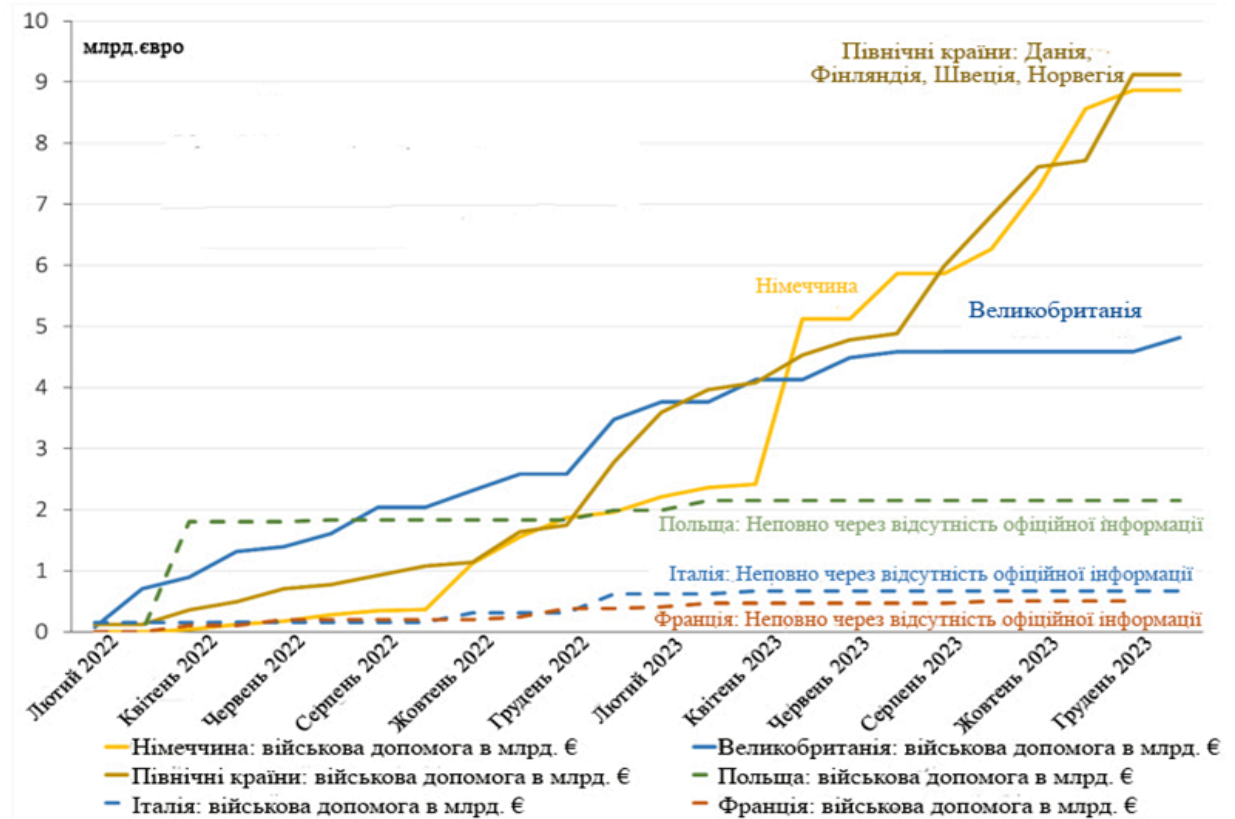

Рис.4. Найбільші європейські донори військової допомоги 2022-2023рр.

На початок квітня 2024р. українські військові, як ніколи від початку війни, відчувають нестачу зброї та набоїв до неї. Особливо це стосується систем ПВО, якими закривається повітряний простір України. Яскравим підтвердженням цього є ракетні обстріли наших енергетичних генеруючих та передаючих об'єктів 22, 29 березня та 11 квітня 2024р. Протягом року, українські чиновники запевняли нас, що наша теплова енергетика під повним захистом. Зокрема, гендиректор «ПАТ «Центренерго» А.Чуркін, переконував що Трипільська ТЕС повністю захищена як від обстрілів так і від падіння уламків. Урядом було виділено в серпні 2023р. 9,7 млрд.грн. на укріплення захисту об'єктів критичної інфраструктури паливно-енергетичної сфери. Проте, попередні події показали зовсім іншу картину. 11 квітня російські ракети вщент знищили Трипільську ТЕС. І відповідні заяви чиновника змінились з повного захисту на захист від БПЛА. Аналогічна ситуація спостерігається і в західних областях України.

Оборонний бюджет України на 2024р, за словами міністра стратегічних галузей промисловості О. Камишіна, передбачає всього 6 млрд.\$ на придбання озброєння. І на цю суму з українськими виробниками заключено контракти. Однак, ця сума дуже мала, тому що виробничі потужності українських виробників, втричі більші. По деяких позиціях, Україна може вирішувати потреби власним виробництвом. Враховуючи той факт, що кремль, отримавши гідну відсіч, перевів війну з наступальної в оборонну з подальшим її затягуванням, розвиток українського ВПК буде сильним підкріпленням як ЗСУ так і економічної стабільності країни у військовий час.

Висновки до другого розділу

24 лютого 2022р Україна прокинулась в новій фазі восьмирічної гібридної війни проти неоімперської росії – початку повномасштабного воєнного вторгнення росії на нашу землю. Попередні вісім років, росія здійснювала все можливе для того, щоб зруйнувати українську ідентичність, проте успіхів не отримувала. Тоді, країна, яка виступала гарантом цілісності та незалежності України, як державного суб'єкта, яка зобов'язувалась поважати незалежність, суверенітет та діючі кордони України, розв'язала в центрі Європи війну. Українська земля стала епіцентром наймасштабнішої та найзапеклішої боротьби, яку світ не бачив з часів Другої світової війни. Світовій системі колективної безпеки, яка була встановлена по закінченню Другої світової, прийшов крах.

Живучи в своєму придуманому світі, росія, спадкоємниця імперії Романових та СРСР, на чолі з своїм хворим «імператором», не зважаючи на міжнародне право, закони, права та обов'язки, зірвавши свою фальшиву маску «миротворця» і «третьої сторони», розпочала чергову імперську кампанію. Поставивши перед собою завдання «демілітаризувати» і «денаціоналізувати» Україну під примусом війни, путін досягнув діаметрально протилежних результатів. Тому що, якщо до війни, ЗСУ перебували на 22 позиції серед армій світу, то в 2024р., ми зайняли 15 місце в світі і стали четвертою армією в Європі. Чисельність армії збільшилась в 3,5

рази. Військова допомога, яку Україна отримала від світу, (російські трофеї також) навпаки милітаризували наші війська. Україна отримує сучасну, високотехнологічну зброю. Так, з великими затримками, так, з неймовірними зусиллями, але отримує. І на мою думку, якщо б світ, а особливо залежна від росії Європа, не потурала агресору, і з перших днів війни не проявляли «стурбованості і занепокоєння», а надали Україні ту військову допомогу, яку надають зараз на другому році війни, результати були б набагато кращі.

Воюючи проти вступу України в НАТО та розширення його кордонів, під впливом війни, росія отримала Фінляндію (свого сусіда) та Швецію, членами Альянсу.

Пропагуючи серед свого населення «денацифікацію та передачу до суду винних у кривавих злочинах» українців, окупант своєю агресією, підняв рівень українського духу та своїми злочинами поставив власну армію на одну шальку терезів з нацистами. Тепер слова нацизм та рашизм це слова синоніми. Міжнародний кримінальний суд в Гаазі вже видав міжнародний ордер на арешт російського президента, а Україна проводить більше 16 тисяч кримінальних проваджень по військових злочинах російських військових на нашій території.

Україна наодинці не перемаже цю війну. Співвідношення сил не на нашу користь, як в демографічному, так у військово-технічному і фінансовому плані. Проте, українські військові при підтримці свого народу зуміли зірвати бліц-криг другої армії світ. Весь світ вважав, що за три дні росія захопить Київ і Україна стане черговим московським васалом. І можливо, якщо б не український народ та його підтримка і віра в ЗСУ, так могло б статись. Проте, мій народ воює і обороняє рідну землю. Європа зрозуміла, що хворобливі амбіції путіна, в разі поразки України, не зупиняться на цьому і отримавши українські ресурси, він вирушить далі на захід. До кінця 2023р. Україна отримувала відчутну військову, фінансову та гуманітарну допомогу від всього світу. Проте, президентські вибори в США внесли значну корективу у військову допомогу Україні. На сьогоднішній день

ми вже суттєво відчуваємо дефіцит як зброї, так і боєприпасів до неї. Особливо це відчутно при постійних російських ракетних ударах по мирному населенню України, по зруйнованих цивільних об'єктах критичної інфраструктури наших міст та сіл.

Війна України проти росії, стала боротьбою між демократією і тоталітаризмом. Масові вбивства українців в Ірпені, Гостомелі, Бучі, Маріуполі, Ізюмі, Куп'янську та в інших українських містах та селах, де ступала нога «руського міра» по праву можна називати геноцидом проти українського народу, а росію – вважати фашистською державою.

Ця війна стала війною цивілізацій. З одного боку, вільний демократичний світ, який рухається вперед, а з іншого – авторитаризм і тоталітаризм, який прагне повернути феодалізм та монархію в сучасній інтерпретації. Держави, які підтримують росію (Іран, Північна Корея, Сирія, Венесуела, Білорусь) це країни в яких правлять страх, насильство, беззаконня.

Весь світ повинен знати і розуміти джерела та природу цієї війни. А ще більше, повинен усвідомлювати наслідки, яким буде розплачуватись людство за умов поразки України в цій війні. Українці воюють не тільки за власну державу, її територіальну цілісність та незалежність. Ми воюємо за європейські демократичні цінності, на яких заснована і побудована Європа і весь демократичний світ і які не можна ні продавати, ні здавати ворогу. Україна воює за чисте, світле, майбутнє життя.

ВИСНОВКИ

Україна, будучи розташованою в центрі Європи, маючи гідну власну історію, волелюбний, працьовитий та терплячий народ, достатню кількість матеріальних, технічних та інтелектуальних ресурсів, завжди була лакомим шматком для загарбання. Найжадібнішим до нашої країни, по сьогоднішній день залишається наш північний сусід – росія. Українсько-російські відносини споконвіків були, є і напевно будуть не однозначними. Не зважаючи на видуманий ними «трієдиний братській славянській народ», цей «брат», а за СРСР «сестра», цей «родич» розв'язує в центрі Європи кровопролитну війну, справжньою метою якої є винищення українського народу, його генетичного та національного коду. Адже, не зважаючи на Першу та Другу світові війни, Голодомор, тотальні репресії та переселення, винищення цвіту української нації, ми зуміли не тільки зберегти а й в черговий раз, заявити на весь світ, що українці це нація, це вільний, хоробрий, невойовничий, незалежний народ.

Нашим дослідженням, ми намагались виконати наступні завдання

- Проголошення незалежності України в 1991р., бажання побудови власної, європейської, демократично-правової держави ніколи не входило в «імперські плани» спадкоємниці російської імперії та Радянського Союзу, російської федерації. З перших днів, московське керівництво розуміло, що без України, росія не буде мати великого і майбутнього як цивілізована європейська країна. Маючи частково економічний та політичний вплив на Україну, кремль розпочав тиху боротьбу за повернення під свій контроль втрачених українських земель. Розпочинається нова гібридна експансія проти України. Спочатку Чорноморський флот, згодом газові, енергетичні, продуктові, мовні, митні війни перевіряють на зрілість українську незалежність. Захоплення влади у вищих державних органах, теж не давало необхідного результату, адже кожне бажання, кожен рух направлений в бік

російського курсу, сприймався українським народом агресивно і призводив до Майданів та Революцій;

- Не зважаючи на значну присутність в українській політиці та керівництві держави «російської п'ятої колони» плани кремля не завжди відповідали реаліям. Маючи лобі у Верховній Раді України, КМУ, силових структурах, власну церкву, та й зрештою залежне від росії керівництво держави, московія не змогла насадити свою імперську забаганку українському народу. З перших днів української незалежності україно-російські політичні відносини нагадували гойдалку. Втручаючись у внутрішню і зовнішню політику України, росія то примушувала нас приймати її вимоги, то отримувала достойну відсіч. Створюючи різного роду політичні, економічні, військові союзи та групи, російське політичне керівництво «намагалось» нав'язати їх Україні, в заміні Євросоюзу та НАТО. І якщо, українська політична верхівка погоджувалась на російські пропозиції, то український народ та опозиція, в більшості випадків, не давали змоги просувати російські «стандарти». Остання спроба українського президента, в 2014р., відмовитись від українського європейського курсу, призвела до його втечі в росію і спричинила в країні Революцію гідності та політичну кризу. Цим одразу ж скористалась кремлівська політична еліта і розпочала нову гібридну війну. Ця війна розкрила всю сутність та справжнє лице «руського міра», який стільки років намагаються нам насадити;

- Розпочата кремлем анексія Криму та частин Луганської та Донецької областей була сприйнята світовою спільнотою вкрай негативно. Проте, не зважаючи на порушення всіх діючих міжнародних та світових норм та законів, світ з 2014р. проявляв у більшості випадків тільки «занепокоєння та стурбованість». Будучи залежними від російських вуглецевих ресурсів, наявність ядерного арсеналу та «другої армії в світі», світ не наважувався відкрито виступити проти росії. Запровадження певних санкцій, часткове надання Україні зброї тільки для захисту та продовження підтримки України на шляху до вступу в Євросоюз - допомога, яку отримувала у відповідь на

пряме російське втручання в Україну. Світова спільнота продовжувала вірити, що з росією можна розмовляти і домовлятися дипломатичним шляхом, як це робиться у всьому цивілізованому світі. Однак, ця практика не мала ніякого успіху. Тисячі мирних жителів покидали власні домівки, що не стати жертвами російської окупації в Луганській, Донецькій областях та АР Крим. До поки 22 лютого 2024р. росія відкрито вторглась на територію України.;

- Російське вторгнення в Україну, стало відкритим протистоянням цивілізованого світу проти держави-терориста. Науково-технічний прогрес, бурхливий розвиток новітніх технологій та штучний інтелект вивів нову гібридну війну на зовсім інакший рівень. Наявність робото-техніки, безпілотних літальних апаратів, систем супутникового та мобільного зв'язку змінило тактику та стратегію ведення військових дій в сучасних умовах. Крім того, нова гібридна війна перемістилась і в світову мережу. Соціальні мережі, різні месенджери, електронні видання та сайти, все це використовується в теперішніх умовах ведення війни. Маючи досвід «промивання мізків» та впливу на власний народ, російська влада продовжує займатись цим і в Україні. Маніпулюючи фактами, користуючись відсутністю офіційної та повної інформації росія насаджує свою політику не тільки в Україні, а й у всьому світі. Не маючи змоги отримувати перемогу на лініях зіткнення, росія продовжує вести терористичну війну проти мирного населення. Обстрілюючи цивільне населення, об'єкти критичної інфраструктури, житлові квартали, лікарні та навчальні заклади, кремль пробує переконати весь світ у своїй правоті та могутності. Однак, задокументовані факти з окупованих та визволених територій свідчать про «звірства та безчинства» російського окупанта. Путін веде цю війну не тільки проти України, він веде цю війну проти цивілізації;

- З перших днів повномасштабного російського вторгнення весь цивілізований світ об'єднався навколо України та в її підтримці. Будучи гарантами територіальної цілісності та незалежності України, США, Велика Британія, Франція, Німеччина, одноставно виступили проти росії, теж

гаранта української незалежності. Не зважаючи на європейських путінських васалів, Європа розуміє, що в разі поразки України, ця війна не закінчиться на нашій території. Отримавши всі українські ресурси, кремлівські терористи продовжать задовільнити свої імперські апетити, та постараються повернути в коло свого впливу не тільки колишні радянські республіки, а й колишні країни так званого соціалістичного табору. Світ підтримує Україну в цій війні і має надію на українську перемогу. Проте, ця перемога дається дуже великими жертвами з нашого боку. З перших днів війни, Україна змушена переконувати союзників у необхідності важкого озброєння та набоїв для нього, систем ПВО, артилерійських систем близького та далекого радіусу дії, новітніх систем озброєння та захисту, систем радіоелектронної боротьби. І світ надає допомогу, проте з великим запізненням та не завжди в тому обсязі, який нам потрібен. Навіть ті ж самі старі зразки радянського озброєння, які застаріли і морально і фізично, ми не завжди отримуємо. Досить чітко, на сьогоднішній день, ще прослідковується страх європейських країн перед росією. Та ж сама Німеччина, змінює свої рішення дуже часто і головне не в нашу користь. Так, впровадження санкцій та заборон проти агресора, це теж дієвий спосіб. Проте результати цього, ми побачимо через роки. Тоді як український народ гине сьогодні і зараз. Підтвердженням того, що Україна сама не вистає проти російської військової машини, є затримка в кінці 2023р. затвердження Сполученими Штатами військової допомоги Україні. Відсутність своєчасної допомоги надала перевагу агресору на полі бою та змусила ЗСУ відступити із займаних позицій;

Перевага демократичного державного устрою, до якого прагне Україна, показала, що на відміну від російського, український народ має право визначати свій шлях та своє місце в сучасному геополітичному світі. На основі проведених досліджень, можна зробити висновок, що в сучасних геополітичних умовах світ, дотримуючись світових норм правил та законів, не можна бути застрахованим і впевненим у своїй безпеці. Високий рівень умов життя та праці, духовних та національних цінностей, прагнення до

розвитку та прогресу завжди будуть в пріоритетах цивілізованого, думаючого суспільства.

У кафедральному соборі м.Верона фреска XVIст., з назвою «похорон сатани», відображає похорон головного ворога всього людства. Під смугастим покривалом кольору російської георгіївської стрічки лежить сатана, який як дві краплі води подібний на путіна. Мимоволі починаєш вірити в містику та не випадковість таких збігів. Можливо і на правду, зі смертю російського «недоімператора» закінчиться не тільки ця війна. І український народ, своєю перемогою не тільки в черговий раз розвалить російську імперію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Jordan Lindell Clausewitz: War, Peace and Politics [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.e-ir.info/2009/11/26/clausewitz-war-peace-and-politics>

- 2 Laura Kelly White House signals opposition to NATO-led weapons group for Ukraine [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://thehill.com/policy/international/4572464-white-house-opposition-nato-weapons-group-ukraine/>

- 3 Mattis J. N. Future Warfare: The Rise of Hybrid Wars / J. N. Mattis, F. G. Hoffman //US Naval Institute Proceedings Magazine. –2005. – November. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2005/november/future-warfare-rise-hybrid-wars>

- 4 OSCE.org [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/a/123258.pdf>

- 5 Paul Sonne, Robyn Dixon and David L. Stern Russian troop movements near Ukraine border prompt concern in U.S., Europe [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.washingtonpost.com/world/russian-troop-movements-near-ukraine-border-prompt-concern-in-us-europe/2021/10/30/c122e57c-3983-11ec-9662-399cfa75efee_story.html

- 6 S.3522 - Ukraine Democracy Defense Lend-Lease Act of 2022 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/senate-bill/3522/all-actions>

- 7 Sabine Siebold, Sarah Marsh «Germany to supply Ukraine with heavy weaponry for first time» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.reuters.com/world/europe/germany-supply-gepard-anti-aircraft-systems-ukraine-2022-04-26/>

- 8 Ukraine Support Tracker – Methodological Update & New Results on Aid “Allocation” (Febr. 2024) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.ifw-kiel.de/fileadmin/Dateiverwaltung/Subject_Dossiers_Topics/Ukraine/Ukraine_Support_Tracker/Methodological-Update-Feb-2024_UST.pdf

- 9 UKRAINE Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3) February 2022 – December 2023 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099021324115085807/p1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a>

- 10 Ukraine: Apparent War Crimes in Russia-Controlled Areas [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.hrw.org/news/2022/04/03/ukraine-apparent-war-crimes-russia-controlled-areas>

- 11 World military expenditure passes \$2 trillion for first time [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<https://www.sipri.org/media/press-release/2022/world-military-expenditure-passes-2-trillion-first-time>

- 12 An interview with General Valery Zaluzhny, head of Ukraine’s armed forces [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://www.economist.com/zaluzhny-transcript>
-
- 13 Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / П. П. Гай-Нижник (керівник проекту, упоряд. і наук. ред.); авт. кол.: П. П. Гай-Нижник, Л. Л. Залізняка, І. Й. Краснодемська, Ю. С. Фігурний, О. А. Чирков, Л. В. Чупрій. – К.: «МП Леся», 2016. – 586 с.
-
- 14 Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К.: НІСД, 2016. – с.79
-
- 15 Анексія Автономної Республіки Крим і Війна на Донбасі. 2014 – 2015 рр. [Текст] : зб. наук. праць за матеріалами Всеукр. наук. військ.-істор. конф., 23 вересня 2015 р. / Нац. військово-історичний муз. України. – К., 2015. – 301 с.
-
- 16 Архів Української Народної Республіки. Міністерство закордонних справ. Дипломатичні документи від Версальського до Ризького мирних договорів (1919–1921) / Упоряд.: Валентин Кавунник. – Київ: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, 2016. – 796 с
-
- 17 Баскакова А., Політико-правовий статус міста Севастополя на території України: історичний аспект.,
<https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Baskakova.pdf>
-
- 18 Бжезінський З. Велика шахівниця. — Львів—Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. - 236 с.
-
- 19 Біла книга спеціальних інформаційних операцій проти України 2014–2018 / під заг. ред. : Д. Ю. Золотухіна. – Київ : Мега-прес груп, 2018. – 382 с.
-
- 20 Варкентін О., Грабська А., Статус Криму [Електронний ресурс] - Режим доступу:
<https://www.dw.com/uk/німецький-юрист-крим-не-має-права-автономно-вирішувати-питання-свого-статусу/a-17463880>
-
- 21 Василенко В. Щоб Україна стала суверенною державою, а її незалежний статус визнав увесь світ, було потрібно позбутись ядерної зброї / В.Василенко // Український Тиждень. – 2014. – № 15 (335)
-
- 22 Видання “Біла книга - 2013. Збройні Сили України” підготовлене авторським колективом працівників Міністерства оборони та Генерального штабу Збройних Сил України. 2014. –с.75
-

-
- 23 Власюк, О. С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: вибрані наукові праці /; Національний інститут стратегічних досліджень. – Київ : НІДС, 2016. – 528 с.
-
- 24 Воздвиженський К. П'ять трендів, які роблять зміни в українській армії незворотними. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.delfi.lt/ru/v-fokuse/voina-i-lozh/pyat-trendov-kotorye-delayut-iz-meneniya-v-ukrainskoj-armii-neobratimymi-71231658>
-
- 25 Гай-Нижник П. П., Окупація та анексія Криму російською федерацією у 2014 р. як акт агресії проти України: перебіг вторгнення і свідчення міжнародного злочину: Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. - К. : «Видавництво «Гілея», 2017. - Вип. 118 (3). - 372 с.
-
- 26 Гай-Нижник П. П. Росія проти України (1990–2016 рр.): від політики шантажу і примусу до війни на поглинання та спроби знищення / Павло Гай-Нижник. – К.: «МП Леся», 2017. – 332 с
-
- 27 Гай-Нижник П. Російсько-українська війна – війна за життя (2014-2022рр.): Українознавство, № 1(82) (2022). с. 56
-
- 28 Горбулін В.П. «Крим. Війна: передумови російської агресії». [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.rnbo.gov.ua/ua/Diialnist/2399.html?PRINT>
-
- 29 Група «інформаційний спротив» Вторгнення в Україну: Хроніка російської агресії. - Київ: Брайт Стар Паблішинг, 2016.-240 с
-
- 30 Джонатан Біл Кімната, в якій Україна отримує зброю від Заходу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-61817354>
-
- 31 Євчин Д. Українські адмірали на службі в Росії? Історії «дезертирів», які не вийшли з Криму [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayinski-admiraly-na-sluzhbi-v-rosiyi-istoriyi-dezertyriv/31617682.html>
-
- 32 За участі Власова Д., Барабанова І., Івшиної О. Невідомі факти про Гостомель. Як цей аеродром так і не став для росіян воротами в Київ — ВВС Україна [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/oborona-gostomelya-nevidomi-fakti-pro-24-lyutogo-2022-novini-ukrajini-50395685.html>
-
- 33 Козлов П., Волкова О., Карп'як О. Крим: хроніка анексії в спогадах учасників подій [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-47619295>
-
- 34 Комісарова О. Річниця трагедії МН17: хроніка розслідування та участь України [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://suspilne.media/147713-ricnica-tragedii-mn17-hronika-rozsliduvanna-ta-ucast-ukraini/>
-

-
- 35 Крамаренко Д. "Спусковий гачок війни". Хто такий Ігор Стрелков та за що йому дали термін у Росії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/rus/news/spuskoviy-gachok-viyni-hto-takiy-igor-strelkov-1706195740.html>
-
- 36 Краснолуцька О. Домовленості на Рамштайні: перші заяви [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/4583241-domovlenosti-na-ramshtaini-pershi-zaiavy>
-
- 37 Любовець О. Фантомні болі Імперії. Чи могла Україна втратити Крим у 1990-х? [Електронний ресурс], – Режим доступу <https://www.istpravda.com.ua/articles/2014/06/17/143288/>
-
- 38 Малко Р. Чому замерзла «русская весна». [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://tyzhden.ua/chomu-zamerzla-ruskaia-vesna/> – Заголовок з екрану
-
- 39 Мороз М. Чому Путін розпочав війну. Видання «Вёрстка» стверджує, що через Медведчука [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zaxid.net/chomu_putin_rozpochav_viynu_n1562677
-
- 40 Оліярник М. Bucha Massacre. Буча може штовхнути Захід на більш рішучі дії? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zaborona.com/bucha-massacre-bucha-mozhe-shtovhnuty-zahid-na-bilsh-rishuchi-diyi-foto-21/>
-
- 41 Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл : монографія / Парахонський Б.О., Яворська Г.М.. – Київ : НІСД, 2019. –560 с.
-
- 42 Павлюк О.: 70 тисяч росіян вдерлися з Білорусі у Київську область у лютому 2022 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/rus/news/oleksandr-pavlyuk-70-tisyach-rosiyan-vderlisya-1681132840.html>
-
- 43 ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. – Кн. 1 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. – Київ:Інститут історії України, 2022. – 802 с.; іл.
-
- 44 Перязєв В. "Київ не вдарить вглиб рф": як російські пропагандисти перевзулися після року "триденної спецоперації" [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://telegraf.com.ua/ukr/obshhestvo/2023-02-24/5780618-kiev-za-tri-dnya-rosiyski-propagandisti-pidgotuvali-stattyu-pro-peremogu-rf-na-tretiy-den-viyni-ta-musili-ii-pribrati?traffic_source=ukr.net
-
- 45 Повний текст звіту міжнародного розслідування катастрофи літака МН17 [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://tsn.ua/ukrayina/povniy-tekst-zvitu-mizhnarodnogo-rozsliduvannya-katastrofi-litaka-mn17-755214.html>
-

-
- 46 Прищепя Я. Наступне засідання у форматі "Рамштайн" відбудеться 20 січня — Міноборони ФРН [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://suspilne.media/354246-nastupne-zasidanna-u-formati-ramstajn-vidbudetsa-20-sicna-minoboroni-frn/>
-
- 47 Романюк Р. «Острів надії». Як вийшли і що зараз із захисниками «Азовсталі» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/06/9/7351390/>
-
- 48 Рябих В. 29 років безпеки та оборони України: від спадщини СРСР до НАТО [Електронний ресурс], – Режим доступу https://defence-ua.com/army_and_war/bezpeki_ta_oborona_ukrajini_vid_na_sliddja_srsr_do_nato-1473.html
-
- 49 Самокиш І. «Троянський кінь» від Путіна [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/article/den-planety/troyanskyy-kin-vid-putina>
-
- 50 Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К. : НІСД, 2017. – 496 с.
-
- 51 Семенова І. «Досвід, рівноцінний життю». Вісім років тому українські війська штурмували курган Савур-могила та утримували його під Градами — як це було. [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/7-serpnya-yakiy-sogodni-den-shturm-saur-mogili-novini-ukrajini-50174292.html>
-
- 52 Семенова І. Пробна війна. 15 років тому Росія спробувала захопити український острів Тузла. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://nv.ua/ukr/ukraine/events/probna-vijna-15-rokiv-tomu-rosija-sprobuvala-la-zakhopiti-ukrajinskij-ostrov-tuzla-2496372.html](https://nv.ua/ukr/ukraine/events/probna-vijna-15-rokiv-tomu-rosija-sprobuvala-zakhopiti-ukrajinskij-ostrov-tuzla-2496372.html)
-
- 53 Сікорський: Путін пропонував Польщі поділити Україну. [Електронний ресурс], - Режим доступу: https://lb.ua/world/2014/10/20/283177_sikorskiy_putin_predlagal_polshe.html
-
- 54 Соломко І. Дослідники Amnesty International з'ясували деталі бомбардування Драмтеатру в Маріуполі. Інтерв'ю [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.holosameryky.com/a/amnesty-international-doslidzhennia-bombarduvannia-dramteatru-v-mariupoli/6640357.html>
-
- 55 Сотников Д., Наконечна Є. РФ шпигувала за тренуваннями ЗСУ в Німеччині – розвідка [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/specsluzbi-rf-spiguvali-za-trenuvannami-zsu-v-nimec-cini-rozvidka/a-62937684>
-
- 56 Тимчук Д., Карін Ю., Машовець К., Гусаров В. Вторгнення в Україну. Хроніка російської агресії / . – Київ : Брайт Букс, 2016. – 240 с.
-
- 57 Україна Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення України Серпень 2022. світовий Банк, Уряд України, Європейська Комісія. -31с.
-

-
- 58 Український Євромайдан. Прикарпатський вимір / за ред. М. Кугутяка. - Івано-Франківськ : Манускрипт-Львів, 2016. - 704 с
-
- 59 Уляненко В. Скільки росіян та російських компаній «придушили» санкціями за рік: статистика [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://glavcom.ua/world/world-economy/kilkist-rosijan-ta-rosijskikh-kompanij-u-sanktsijnikh-spiskakh-podvojlasya-za-rik-979370.html>
-
- 60 Урбанська Т. Вигнання російських бісів: що і чому відбувається в Лаврі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/vignannya-rosiyskih-bisiv-shcho-i-chomu-vidbuvayetsya-v-lavri-12203838.html>
-
- 61 Хоменко С. "ХНР": Харківська невдала республіка. [Електронний ресурс], – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/04/150406_kharkiv_sx – Заголовок з екрану
-
- 62 Штогрін І. Підписання Мінських угод: пастка для України чи механізм стримування Росії? [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/30146733.html>
-
- 63 Штогрін І. Росія «планомірно зачищає» українські організації: що за цим стоїть? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/rosiya-planomirno-zachyshchaye-ukrayinski-rhanizatsiyi/31544435.html>
-
- 64 Яровий О. Росія терміново подвоює кількість батальйонних тактичних груп на кордоні з Україною: звідки вони йдуть (аналіз) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://defence-ua.com/army_and_war/rosija_terminovo_podvojuje_kilkist_bataljonnih_taktichnih_grup_na_kordoni_z_ukrajinoju_zvidki_voni_jdut_analiz-3338.html
-
- 65 Ястребова В.А., Віннік О.В. Російські центри в ОРДЛО: аналітичний звіт «Східної правозахисної групи». Періодичне видання ГО «Східна правозахисна група. 2021. с.21
-
- 66 «План втручання Росії у внутрішні справи України, розчленування її території і приєднання південно-східних областей України до РФ» [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/2014\(02\)4-12.rus-ukr.php](https://hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/2014(02)4-12.rus-ukr.php)
-
- 67 Bild показав сценарії вторгнення, які «на столі у Путіна», та план-максимум Росії [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrmilitary.com/2021/12/bild.html>
-
- 68 WSJ: Путін отримує неактуальну інформацію про хід війни в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-putin-viyna/32191842.html>
-

-
- 69 Азовсталь: історія оборони. Свідчення учасників подій, їхніх рідних та очевидців [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://suspihne.media/azovstal-story-of-defense/>
-
- 70 Байден вважає, що «Путін ухвалив рішення» про нове вторгнення в Україну [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://www.radiosvoboda.org/a/news-biden-putin-uzhe-uhvalyv-rishennya-pro-napad/31710709.html>
-
- 71 Війни в історії людства та нинішня війна в Іраку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/901246.html>
-
- 72 Військова техніка з Росії під виглядом «гуманітарного» конвою (інфографіка) [Електронний ресурс], – Режим доступу:
<https://www.slovoidilo.ua/articles/6544/2014-12-24/rossijskaya-voennaya-tehnika-pod-vidom-gumanitarnogo-konvoya-infografika.html>
-
- 73 Володимир Зеленський: Проходячи шлях до НАТО, Україна повинна отримати систему гарантій [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://www.rbc.ua/rus/news/vladimir-zelenskiy-prohodya-put-nato-ukraina-1645105487.html>
-
- 74 Генеральний штаб ЗСУ / General Staff of the Armed Forces of Ukraine [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://www.facebook.com/GeneralStaff.ua/posts/pfbid0278zAt9hKuWYnv15qR4wWBLPRuNntrgjXetfdPeASQkYLKEzGpFSdhbxuNkuSAtrP>
-
- 75 Генсек НАТО застеріг Росію від загострення ситуації в Криму [Електронний ресурс] - Режим доступу:
https://lb.ua/news/2014/02/27/257390_gensek_nato_predostereg_rossiyu.html
-
- 76 Гібридна війна [Електронний ресурс] - Режим доступу:
https://vue.gov.ua/Гібридна_війна
-
- 77 Ірина Геращенко сторінка facebook [Електронний ресурс], – Режим доступу:
https://www.facebook.com/iryna.gerashchenko/posts/2418817711539361?ref=embed_post
-
- 78 Закон про лендліз для України підписано: що в тексті документа? [Електронний ресурс] – Режим доступу:
https://biz.ligazakon.net/news/211111_zakon-pro-lendlz-dlya-ukrani-pdpisano-shcho-v-tekst-dokumenta
-
- 79 Закон України про Державний бюджет України на 2014 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/719-18#Text>
-
- 80 Заява за підсумками зустрічі на найвищому рівні в Уельсі [Електронний ресурс] – Режим доступу:
https://www.nato.int/cps/ru/natohq/official_texts_112964.htm
-
- 81 Заява щодо України лідерів Європарламенту [Електронний ресурс] – Режим доступу:
-

<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20220224IPR24001/statement-on-ukraine-by-european-parliament-s-leaders>

- 82 Звернення до президента Януковича щодо діяльності агентурної мережі СЗР Росії в українській розвідці [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/25120251.html>
-
- 83 Зеленський розповів деталі обміну захисників "Азовсталі" на Медведчука [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-62991692>
-
- 84 Інсайдерська робота: Україна націлена на подвійних агентів високого рівня, які допомогли Путіну вторгнутися [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.politico.eu/article/ukraine-double-agent-russian-invasion-fsb-intelligence-operatives/>
-
- 85 Корисні ідіоти всіх країн — єднайтеся! [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/article/den-planety/korysni-idioty-vsikh-krayin-yednaytesya>
-
- 86 ЛЮДИ У ФОРМІ НЕ ПУСКАЮТЬ МІСІЮ ОБСЄ В КРИМ - МЗС [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/1628876-lyudi_u_formi_ne_puskayut_misiyu_obse_v_krim_mzs_1915566.html
-
- 87 Масова паніка. Окупанти відмовляються наступати в напрямку Чорнобаївки, - СБУ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/ukr/news/massovaya-panika-okkupanty-otkazyvayutsya-1651311253.html>
-
- 88 Матеріали справи щодо Іловайської трагедії будуть розсекречені – Венедіктова [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2021/08/05/novyna/suspilstvo/materialy-spravy-s-hhodo-ilovajskoyi-trahediyi-budut-rozsekrecheni-venediktova>
-
- 89 Меркель звинуватила Росію у крадіжці Криму [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://tsn.ua/politika/merkel-zvinuvatila-rosiyu-u-kradizhci-krimu-339223.html>
-
- 90 Міноборони посилює свою роль у роботі коаліцій спроможностей на підтримку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/news/2024/04/24/minoboroni-posilyue-svoyu-rol-u-roboti-koaliczij-spromozhnostej/>
-
- 91 Мінський протокол http://lib.rada.gov.ua/DocDescription?doc_id=225745
-
- 92 План дій по дестабілізації України і включення 12 українських областей та м.Києва до складу Російської Федерації [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/2014\(01\).plan_putina.php](https://hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/2014(01).plan_putina.php)
-

-
- 93 Прем'єр Канади потиснув руку Путіну з побажанням звернутися з України [Електронний ресурс], – Режим доступу: https://lb.ua/news/2014/11/15/286149_premier_kanadi_zayavil_putinu.html
-
- 94 Про Звернення Верховної Ради України до держав - гарантів безпеки України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-18#Text>
-
- 95 Про Місію військової допомоги ЄС на підтримку України (EUMAM Ukraine) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.eeas.europa.eu/eumam-ukraine/about-eu-military-assistance-mission-support-ukraine-eumam-ukraine_en?s=410260
-
- 96 Проект Світового банку PEACE підтримує ключові програми Уряду України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.worldbank.org/en/news/feature/2023/07/10/the-world-banks-peace-project-supports-the-government-key-programs-in-ukraine?cid=eca_fb_ukraine_uk_ext
-
- 97 Проти резолюції ООН щодо Криму проголосували 27 країн [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-crimea/2607225-proti-rezolucii-oon-sodo-krimu-progolosuvali-27-krain.html>
-
- 98 Путін здивований «теплотою прийому» у Брісбені [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/26698428.html>
-
- 99 Путін о 5-й ранку оголосив про початок операції на Донбасі (оновлено) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/31719676.html>
-
- 100 Путін похвалив Австралію за організацію саміту G20 [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://ua.korrespondent.net/ukraine/politics/3445453-putin-pokhvalyv-avstraliui-za-orhanizatsiui-samitu-G20>
-
- 101 Резолюція від 27.03.2014 № A/RES/68/262, <https://ips.ligazakon.net/document/MU14123>
-
- 102 Росія підтвердила вивід своїх військ з острова Зміїний [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/ukr/news/rossiya-podtverdila-vyvod-svoih-voysk-ostrova-1656578660.html>
-
- 103 Укрінформ. [Електронний ресурс], – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3388237-sim-rokiv-tomu-zaversilisa-boi-za-doneckij-aeroport-akij-oboronali-242-dni.html>
-
- 104 Хронологія - Санкції ЄС проти Росії через Україну [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/history-restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/>
-

107 <https://www.facebook.com/malinnoviny/videos/2022-russian-invasion-of-ukraine-interactive-maphttpsnewsmappl2022-russian-invas/483593266759115/>

108 [https://uk.wikipedia.org/wiki/Всеукраїнський_референдум_\(1991\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Всеукраїнський_референдум_(1991))

109 https://uk.wikipedia.org/wiki/Російський_«гуманітарний_конвой»_в_Україну

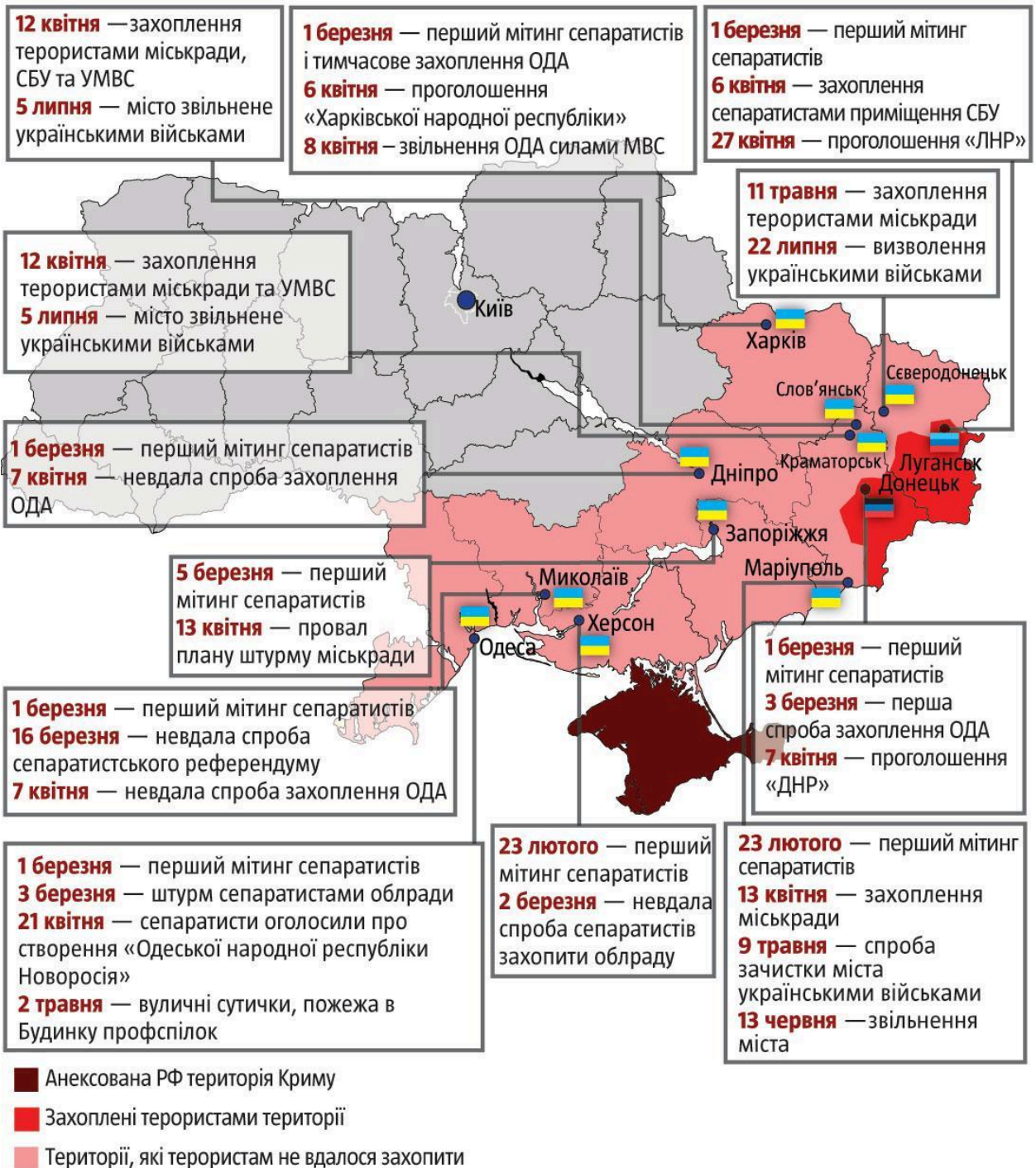
110 <https://uk.wikipedia.org/wiki/СКР-112>

111 <https://www.kommersant.ru/doc/1867>

ДОДАТКИ

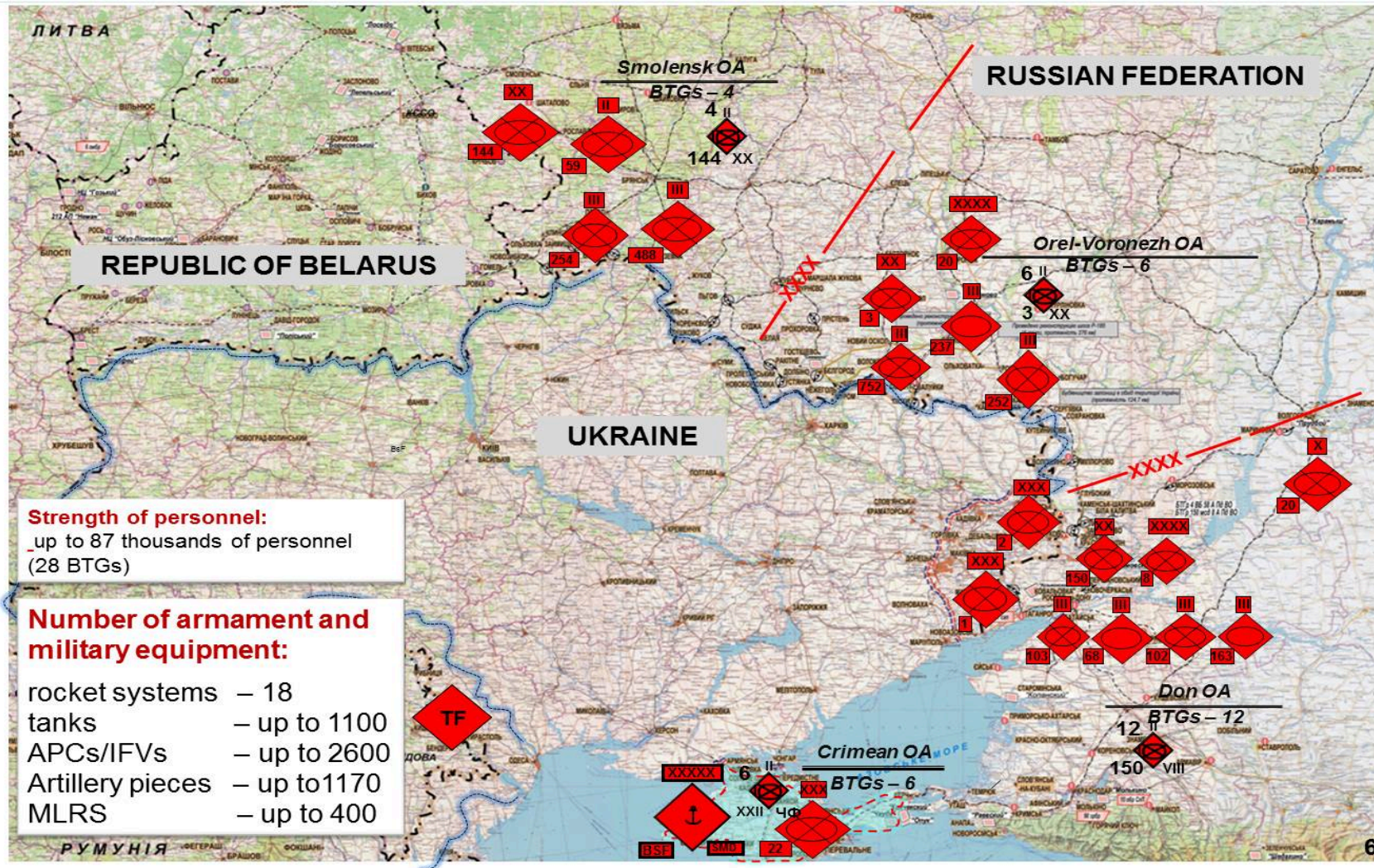
Додаток А

Ключові події «русской весны»

Russian formations along the Ukraine's borders

Putins Einmarschplan in die Ukraine

Russlands Armee will in drei Phasen große Teile seines westlichen Nachbarlandes erobern

- ➔ Phase 1
 ➔ Phase 2
 ➔ Phase 3
↻ Einkesselung von Städten
 ▲ Maximaler Vorstoß

info.BILD.de | Kartenbasis: Maps4News.com/©HERE

Додаток Г

Карта нападу російських військ 24.02.2022р.

Додаток Д

Порівняння пошкоджень, втрат і потреб по секторах згідно з звітами RDNA2 та RDNA3

